

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukos Nachf.,
Nuz. Angenfeld & Kmeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
palk Nachf., Anton Oppalk.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bornat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körtl).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și Invo-
ială. — **RECLAME** pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 7.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
străinătate și la d-rii colectori.
ABONAMENTUL pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — **Atât abona-**
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 36. — Anul LXXI.

Brașov, Vineri 15 (28) Februarie

1908.

Odinioară și acuma.

Brașov, 14 Febr. v.

În tractatul distinsului istoriograf ceh, Dr. I. L. Pic, ce l'am publicat zilele acestea în foiletonul ziarului nostru („Naționalitățile din Ungaria în lumina istoriei“), se vorbește și de vestita Țară a Făgărașului dela poalele munților transilvăneni, care a jucat odinioară un rol atât de însemnat în istoria noastră. D-l Pic amintește faptul, că Făgărașul și-a păstrat până târziu titlul de ducat și, fiindcă fu dat adeseori prin secolul al 14-lea și al 15-lea voievozilor din Muntenia ca feud, s'au dezvoltat și aici *boierii* ca și în Muntenia și a rămas nealterat caracterul național românesc. Iar cu privire la acești nobili români, cari și astăzi se numesc boieri, Dr. Pic afirmă că aceasta este o dovadă, că pe vremile acele conștiința națională românească era bine reprezentată în această nobilime.

A fost odată ce a fost în timpul de aur al Țării Făgărașului! Românii de acolo au rămas ce e drept, până în ziua de azi proprietarii pământului pe care îl mai numim și „Țara Oltului“.

Și astăzi?

Astăzi, o sută și mai bine de ani după revoluțiunea lui Horia, și marea revoluțiune franceză, 60 de ani după revoluțiunea din 1848 și treizeci de ani după ce steagul dorobanțului român, falfăind pe reduta lui Osman-Pașa de la Grivița, a vestit lumii întregi reînvierea vechei vitejii a oștenilor români dela răsăritul Europei, cari odinioară, pe când strălucia și steaua Țării Făgărașului, formau oastea creștină pe care o conducea Marele Ștefan, „luptătorul lui Christos“, în contra păgânismului, — cum l'a numit Papa dela Roma, — astăzi, zicem, după ce numele de Român este cunoscut și prețuit pe tot rotogolul pământului, se mai poate oare vorbi despre caracterul național românesc despre conștiința națională română a celor din Țara Făgărașului?

Multe s'au schimbat în cursul celor două veacuri trecute. Mândrul ducat de odinioară dela Olt a devenit un comitat, sub stăpânirea nobilimei maghiare, și astăzi se distinge de celelalte comitate ale Ungariei, cu care înainte de 40 de ani fu contopit întreg Ardealul, numai prin aceea, că este cel mai mare comitat din Transilvania locuit de Români. Poporațiunea lui e românească, dar se mai poate oare azi numi românesc acest comitat?!

Vedem cum cetitorii noștri din acel romantic și istoric ținut fac ochi mari, cetind această întrebare. Făgărașul, vestita țărișoară română de odinioară, să fi încetat d'a fi românească? Și numai idea va naște întrânșii o sacră revoltă a sufletului lor. Aceasta o presupunem cu siguranță dela cetitorii noștri.

Nu așa simte și se gândește de sigur acel pigmeu împintinat, care ocupă azi locul marilor cărmuitori ai Țării Făgărașului din vechime. Fișpanul unguresc, omul de încredere al

stăpânirii de azi, care joacă pe mica provedință în casa comitatului din Făgăraș, a făcut cruce peste caracterul românesc și conștiința română a Făgărașenilor și i-a închinat zeului păgân al maghiarizării. Altfel nici că ne putem explica ceea ce a pus la cale zilele acestea acest fișpan cu numele Szell Izsef, care numai la sfârșitul verei trecute fuse instalat în postul său, și cu acest privilegiu primit și sărbătorit de către Românii din comitat cu așa mare pompă și cinste, de-ți venia să crezi că a intrat în capitala țării Făgărașului cutare voevod de pe vremuri.

Ce i-a trăsnet prin minte, ce nu, acestui pogorător din familia Szell, al căruia unchiu ne-a „fericit“ atâția ani, ca ministru președinte, cu devizele și formulele lui de Doamne păzește, destul că locuitorii a unsprezece comune curat române, aparținătoare fostei granițe militare române a regimentului I, au primit deodată un ordin strasic dela comisiunea administrativă a comitatului Făgăraș, subscris de dânsul, președintele ei, prin care li se vestește scurt și fără multă vorbă, că școalele lor românești au să fie de aci încolo școale maghiare, cu limba de predare maghiară.

Fie că așa-i porunca ce a primit-o fișpanul dela Budapesta, fie că este un plan mai de mult țesut și eșit acum la iveală al lui propriu, spre a-și câștiga înaintea șefilor săi un mare merit, fișpanul sub masca unui vot al comisiunei administrative, a decis a înscrie școalele române amintite în *cartea maghiarizării*, pe care legea lui Apponyi o numește „Cartea de origine a școalelor populare, cu limba de predare maghiară“. (A magyar tannyelvű elemi iskolák törzskönyve).

Ordinul Nr. 336 din 1908 cu data de 8 Februarie st. n. spune: „Pe baza legii Apponyi dela 1907 § 18 precum și pe baza § 40 al îndrumării ministrului de instrucțiune, dată prioritar la executarea acestei legi, *constatăm*, că dela 1905 în școalele comunale din comitatul Făgărașului s'a predat în afară de limba română și în limba maghiară; de aceea școalele comunale elementare din *Viștea inferioară, Copăcel, Lisa, Mărgineni, Berivoiul-mare, Ohaba, Tohanul-vechiu, Scorei, Țințari, Vaidarecea și Voila* le declarăm de școale cu limba de predare maghiară, cu adausul, că pe lângă limba maghiară se va preda pentru școlarii cu limba maternă română, dela classa III-a în sus, în două oare pe săptămână deosebit și *Limba română pe baza cărții de cetire*.“

Comisiunea administrativă comitatensă, care a luat aceasta volnică și nelegală hotărâre la porunca fișpanului, este compusă în majoritate de membrii români. Fost'au toți de față, ori că au lăsat ca fișpanul cu câțiva oameni ai săi să decreteze în articulare școalelor române grănițarești în cartea maghiarizării?

Ce va zice comitatul? Ce va zice reprezentanța lui în care majoritatea

covârșitoare sunt Români? Vor decreta ei înșiși moartea lor națională? Vor îngădui să se stingă viața acelor școli românești înființate cu ajutorul mijloacelor din fondurile grănițarești, ce le-au câștigat moșii și strămoșii lor stând zi și noapte veghie la granița împărăției și jertfindu-și avere și viață pentru apărarea ei?

Când cu instalarea fișpanului Szell, în August anul trecut, tirifoii „ilus-trilor conducători“ puseseră în mișcare toată Țara Făgărașului ca să facă o primire noului fișpan ca unui principe. Au ridicat arcuri de triumf și au adunat tinerimea română școlară de pretutindeni ca să întimpece cu flori în mâni pe fișpan și fetițe îmbrăcate în costumul românesc să-i predea buchete de flori. L'au preamărit pentru meritele, necunoscute, ce și le-ar fi câștigat timp de doi ani ca protonotar al aceluiaș comitat și l'au primit în mijlocul lor ca fișpan cu strigări de „Să trăiască“ și cu inscripții de: „Isten hozott!“ și *de desupt*: „Bine ați venit!“

Fișpanul își arată acuma recunoștința. Poate e de părere că le face un bine strănepoților lui Radu Negru dacă le ajută să intre mai curând în bastioanele culturii maghiare. Iși gândește poate că trebuie să au mare dor de aceasta cultură dacă și la întâmpinarea lui au pus mai întâi pe „Isten hozott“.

Destul însă că crudelitatea de-a face șagă, bunăoară ca șaga meșterului Manole din vestita baladă a „Mănăstirei Argeșului“. Șagă cu inima înfrântă de durere pentru decăderea caracterului românesc și a conștiinței naționale a urmașilor vitejilor de Om-laș și de Făgăraș!

Lăsăm să vorbească astăzi strigătul de durere și de indignare ce răsună din mijlocul populațiunei lovită de ucazul barbar — ilustrația cea mai tristă a veacului de lumină și de civilizațiune!

Maghiarizarea școalelor noastre grănițarești.

Un ordin monstruos.

Prea Onorată Redacțiune! Fie-mi permis a Vă aduce la cunoștință următorul atentat ce s'a plămădit în vestitul Făgăraș contra a 11 din cele mai bune școli românești, și anume contra școlilor foste grănițarești din comunele: *Viștea inferioară, Copăcel, Lisa, Mărgineni, Berivoiul mare, Ohaba, Tohanul vechiu, Scorei, Țințari, Vaidarecea și Voila*, cărora prin ordinul comisiunei administrative de sub Nr. 336—1908 li se confiscă de-adreptul limba română ca limbă de predare și li se impune ca în viitor singur numai în limba maghiară să mai propună, fapt care pe noi pe toți, cărora ni s'a împărțit, ne-a consternat și ne-a indignat din cale afară. Ordinul zice din cuvânt în cuvânt: „Declaram numitele școli (enumerare mai sus) ca școli cu limba de propunere maghiară, cu acel adaus, că elevilor cu limba maternă română începând din classa III. în

sus (!) să li se propună în câte două ore în săptămână limba română pe baza cărții de cetire“. (!)

Se dă mai departe ordin inspectorului reg. de școale din Făgăraș, ca toate școalele aici enumerate să le inducă în așa numita „carte fundamentală“ a școalelor cu limbă de predare maghiară.

Monstruosul ordin se provoacă la §. 18 al artic. de lege XXVII—1907 și la ordinațiunea ministrului de culte Nr. 76000, §. 40, ca și când în acestea s'ar cuprinde îndreptățirea lui.

Nu știm — noi cei din provincie — nimic dacă și întru cât au luptat contra acestui atentat monstruos, acei câți-va domni de ai noștri români, cari sunt membrii aleși în comisiunea administrativă a comitatului Făgăraș, ori doar au strălucit cu absența dela sedință, lăsând mers liber și accelerat unui adevărat desastru, comis sub presidenția tinărului fișpan Szell, care la instalația sa de astă vară glăsuia către mulțime că: „Steaua mea conducătoare (adecă a fișpanului) e dreptul, biblia mea e cartea legilor și acul meu magnetic e dreptatea“. Ce ironie!

Dar să cercetăm nițel mai de aproape cum stăm cu paragraful, la care se provoacă numitul ordin. — §. 18 din articolul de lege XXVII din 1907 zice în alineatul care singur se poate aplica pentru cazul nostru: „In toate acele instituite de învățământ populare, în cari limba statului e introdusă deja ca unica limbă de propunere, aceasta stare mai mult nu se mai poate schimba“.

Pe baza acestui §. ordinul e ilegal. În amintitele școli limba de predare a fost până acum limba română și nu cea maghiară.

Ordinațiunea ministerială Nr. 76000—1907 în §. 40, zice din cuvânt în cuvânt: „După alineatul al doilea — pomenit mai sus — din §. 18 art. de lege XXVII—1907 în acele instituite de învățământ populare, în cari limba statului e introdusă ca limbă de propunere, această stare mai mult ne mai putându-se schimba, comisiunea administrativă, pe toate acele școale elementare, cari pe timpul *întrării în vigoare a art. de lege XXVII—1907, sunt de limbă maghiară*, prin inspectorul de școale reg. le notează în cartea principală autentică, și controlează susținerea acestei stări pe baza acelei cărți, etc.“, și apoi: „ori în caz când o școală cu limbă de propunere nemaghiară, devine cu limbă de propunere maghiară, se înseamnă ulterior în cartea amintită“.

Nici acest § nu are în vedere susnumitele școli, cari în 1 Iulie 1907 toate aveau limba de propunere română și nu pe cea maghiară.

Este deci evident pentru ori ce om cu bun simț și cu simț pentru dreptate, că din acești paragrafi nimeni nu poate trage concluzia, că în locul limbei române, care a fost și este și acum limbă de propunere la școlile mai sus pomenite, s'ar putea impune, cum se încearcă a face ordinul, limba maghiară.

Adevărat este, că inspectorul de mai înainte, pe care foaia „Țara Oltului“, la permutarea lui din Făgăraș, l'a lăudat la nemurire (chestie de gust), a cerut să se propună limba maghiară în școlile fostilor grănițari, în măsura din ce în ce mai mare, ba chiar peste măsura dreaptă, lucru pentru care cu el am avut neplăceri, dar de aici și până la schimbarea limbei de predare, este o foarte mare distanță, căci limba de predare o poate statori susținătorul de școală în cadrul legilor, și schimbarea limbei tot numai cu învoierea susținătorului de școale se poate face. Iar noi desfidem pe ori și cine a ni putea dovedi, că am dat vre-o dată învoierea noastră la schimbarea limbei de propunere, dar nici nu s'a cerut nici odată așa un lucru, despre care s'a putut ști că nu se va da, și afir-

măm solemn înaintea lumii, că numai pentru susținerea limbii noastre în școlile, pe cari dacă și nu noi dar din cruntă sudoare le-au ridicat părinții, moșii și strămoșii noștri, iar acum ar voi să ni-le ia așa numai tam-ne-sam din mână — am jertfit alături până acum.

Dacă comisiunea administrativă din Făgăraș și în special referentul ei, substitutul de inspector, care dirige acum aceste trebi în comitatul nostru, răvnește la lauri ușori, ar putea să îi câștige pe altă cale, iar nu pe aceea pe care a plecat cu școlile foste grănițarești, cercând așa prin șiretlicuri a le rupe capul și a le înfunda în buzunarul din care nu mai este înviere în vecei vecilor. Căci acest ordin s'a putut da numai așa, că s'a forțat înțelesul §§ suspomeniți, ceea ce poate constata orice om cu scaun la minte.

Legea lui Apponyi este destul de aspră pentru noi cari nu putem să imputăm lui Dumnezeu, că ne-a făcut Români și încă Români leali, iubitori de patria care ne este leagăn și mormânt, cu respect cătră legi și doritori de cultură; nu era de lipsă ca să o mai și năsprească comisiunea administrativă a Făgărașului, și să o forțeze în defavorul școlilor noastre, pe cari noi cu sudori amare le-am ținut până acum ca în dinți, și nu voim a le da plocon nimănu.

Este o adevărată bătaie de joc ce se face poporului din cele 11 comune române fruntașe, este sfidarea oricărui bun simț față de noi, a căror părinți, moși și strămoși grănițari au purtat pe vremuri cele mai grele sarcini și au luptat cu arma în mâni pentru apărarea patriei și a tronului, și de sigur nu a meritat asemenea bruscări și nesocotire a dreptului istoric, pe care și l-au câștigat școlile din satele lor.

Noi, susținătorii acestor școli, am cinstit legile sancționate și le cinstim, în orele prescise pentru limba statului s'a propus limba maghiară în măsură bine-scuturată, poate mai mult decât era cu dreptul, cu un cuvânt nu ne-am opus și nici acum nu ne opunem să se propună, dar ca din școlile noastre așa numai din chiar senin, peste orice lege, de dragul nu știu cărui mititel, care umblă după merite sfărâtoare în paguba noastră, să se scoată cu totul limba noastră, să ne ierte toată suflarea, nu ne putem învoi nici decum.

Dacă am primi și această lovitură cu inima liniștită, nu am merita o soartă mai bună decât o avem.

Iată pentru ce datoria noastră este să protestăm contra volnicului ordin din răspuneri, el trebuie să fie cassat.

X.

Revista politică.

Vineri s'a început în dieta ungară dezbaterile proiectului de lege, prin care se prevede înăsprirea regulamentului camerei. În înțelesul acestui proiect, la cererea a 150 deputați unele proiecte de lege se vor declara de urgente și la dezbaterile

acestor proiecte urgente ședințele vor dura neîntrerupt câte 16 ore pe zi. Proiectul reformei electorale încă va fi dezbătut pe baza acestui regulament înăspriș.

Lupta în contra acestui proiect, care are de țintă împedecarea libertății cuvântului, au început-o Vineri deputații eșii din partidul kossuthist, așa numiții „disidenți“.

Deja Joi, adevărat în preziua dezbaterii regulamentului înăspriș, au protestat energic disidenții și naționaliștii contra înăsprirei regulamentului. Deputații naționaliști Dr. St. C. Pop și Dr. I. Suciș au spus, că guvernul tinde prin înăsprirea regulamentului a face imposibilă lupta în dietă contra reformei electorale, care nu va sta pe baza sufragiului universal nefalsificat.

Vineri au început lupta contra înăsprirei regulamentului deputații disidenți. Dep. Farkasházy a acuzat guvernul, cu călcarea legii. Dep. Lengyel spune că guvernul face revizuirea regulamentului la porunca Vienei, care vrea să urce contingentul militar și să creeze „Monarchia unitară“ cu contopirea Ungariei în sânul Austriei. Că înăsprirea regulamentului se face de frica obstrucției croate și naționaliste, e numai un pretext. Cere ca proiectul să fie luat dela ordinea zilei. Dep. Bozoky zice că dieta nu trebuie să se teamă de naționaliști, căci după alte alegeri nu vor mai ajunge atâția naționaliști în dietă, câți sunt acum.

Sâmbătă a vorbit deputatul socialist Mezöfi. Guvernul — a zis Mezöfi — în loc să facă independența Ungariei, răpește libertatea cuvântului. Prin noul regulament, se poate vota orice lege păcătoasă și stricăcioasă națiunii. Dacă dieta votează înăsprirea regulamentului, comite o sinucidere. Oratorul mai spune, că obstrucția croată a fost anume pusă la cale ca să fie motiv pentru înăsprirea regulamentului. Puterea coaliției constă numai în aceea, că îndeplinește toate poruncile Vienei. Luni au vorbit contra înăsprirei tot deputații disidenți. După disidenții vor urma la cuvânt deputații naționaliști și croați, așa încât de pe acum se poate prevedea, că dezbaterile acestui proiect va dura săptămâni de zile și dacă lupta se va purta cu bărbăție, va aduce guvernul în mari incurcături.

De o deosebită importanță a fost

ședința de Marți a dietei, când au luat cuvântul la proiectul dela ordinea zilei, venerabilul deputat sârbonaționalist Mihail Polit, ministrul Andrassy și cel mai marcant membru al grupului disidenților, dep. Eötvös. Dep. Polit a arătat într'un discurs mai lung, ascultat cu deosebită atenție și de kossuthiști, că proiectul revizuirii regulamentului este o sabie cu două tășuri, care poate să fie folosită de Viena și în contra rasei maghiare, căci Viena nu-și va da nicidecum consimțământul la realizarea înființării unei armate independente ungare. În ce privește naționalitățile, spune, că actuala constituție este mai rea decât absolutismul de pe timpul lui Bach.

Polit a prezentat de încheiere o rezoluțiune în numele deputaților naționaliști, în care se cere ca revizuirea regulamentului să se ia deocamdată dela ordinea zilei, iar în schimb guvernul să prezinte imediat dietei spre dezbateri proiectul reformei electorale.

Al doilea orator a fost ministrul de interne, contele Andrassy, care a căutat să combată pe toți vorbitorii de până acum și să dovedească că înăsprirea regulamentului trebuie să se facă în interesul Maghiarilor. O impresie oarecare a făcut asupra tuturor declarațiunea lui Andrassy, că dacă nu se va primi revizuirea, el și soții săi din guvern vor demisiona. Se spune de altfel, că ministru n'ar fi în contra unor schimbări a proiectului, numai cât aceste schimbări să nu fie în contra intențiunii (?) reformei regulamentului.

Al treilea orator a fost deput. Eötvös, care a istorisit la început câteva reminiscențe din trecutul dietei ungare. A spus între altele, că în anul 1873 s'au ținut la dezbaterile bugetului nici mai mult, nici mai puțin decât 930 vorbiri, și că întreaga dezbateri a durat 9 luni de zile. Trezându-se apoi la proiectul revizuirii, îl critică spunând că prin el se dau președintelui Camerei drepturi ne mai pomenite.

Ministrul de interne, zice Eötvös, să-și aducă aminte de politica Habzburgilor și să lase la o parte naționalitățile și Croații. Nu în contra acestora se va pune în practică regulamentul înăspriș, ci în contra opoziției maghiare. De aceasta Eötvös e convins. Prin urmare declară, că va vota contra revizuirii.

În legătură cu dezbaterile revizuirii regulamentului camerei s'a făcut iarăși vorbă despre viitoarea reformă electorală, care deocamdată e închisă cu șapte lăcate în biroul ministrului de interne. Ministrul Andrassy a spus adevărat în culoarele dietei, că numărul deputaților se va înmulți prin noua reformă și anume vor alege un număr mai mare de deputați orașele și părțile țării, a căror locuitori sunt mai „culți“ și că unele dintre cercurile existente se vor incorpora în altele. Astfel orașul Budapesta va alege în loc de 9 deputați ca până acum, — 22 și așa mai departe. Din toate aceste putem vedea, că numai spre binele nostru nu s'a ticluit noua reformă electorală.

O știre ciudată, dar basată pe documente autentice, aduce în numărul său de ieri ziarul „Pesti Naplo“. Acest ziar ne surprinde din nou cu vestea, că viitoarea reformă electorală se va basa pe dreptul de vot plural. Așa de pildă un avocat ar avea drept la trei voturi, unul fiindcă știe scrie și ceti, al doilea fiindcă are diplomă universitară și al treilea fiindcă plătește atâta și atâta dare. În schimb muncitorii și țărani ar avea numai un singur vot.

Stând astfel lucrurile, nu mai știm ce să credem despre viitoarea reformă!

Ministrul Günther a răspuns Sâmbătă la interpelația deputatului Dr. A. Vlad privitoare la nelegiuirile săvârșite în cercul Rapolt (com. Hunedoarei) cu ocaziunea alegerii de membrii congregaționali. După obiceiul vechiu ministrul neagă, că s'ar fi întâmplat abuzuri. E drept că doi tineri români au fost excortați de gendarmi, dar aceasta s'a făcut pentru că tinerii au „agitat“. Declară că din partea sa chestia e încheiată. Dep. Vlad n'a luat la cunoștință răspunsul ministrului.

Alegerile pentru dieta croată se fac astăzi și mâine în întreaga Croație în mijlocul unei mari agitațiuni. Din cauza aceasta deputații croați, fiind ocupați în cercurile lor, n'au putut lua parte la dezbaterile ce se urmează în dieta ungară. Ei vor sosi la Budapesta de-abia săptămâna viitoare.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Veronica.

— Isprava unui proces de presă. —

— Fine. —

Veronica le ridică capetele pe rând, îi sărută cu fiască dragoste, și le dăte gust pe rând rachie tare de drojdie, îi frecă pe frunte, pe mâni... pe pept... pe la inimă...

Ingerul de copilă isbuti a-i desmeteci, — a-i trezi, și încet încet a-i conduce la pat — de unde credincioasa logodnică a fiului iubit nu s'a mai reîntors acasă.

După înșănătoșarea diacului, ea le-a povestit, — că el a fost judecat nu pentru hoții, ci pentru politică... dar nici de cum nu putea pricepe diacul ce va să zică politica aia — tot un drac!

Birăul a încercat din toate puterile să-o dea după notarul din sat, — dar Veronica nu mai vorbea cu nimeni, decât cu bunii părinți ai logodnicului său închis.

— Nici cămașe pe tine nu capeți, dacă nu mergi după notarul — necum să capeți cele 10 mii florini și averea toată după moarte!

— Din acest moment nu-mi mai ești tată iubit. — Iată, — acolo în casa aceea șede tatăl meu, și maică-mea! — zise Veronica arătând spre casa tăcută și tristă, încunjurată de oameni — a bunului diac. —

— Dar te voiu aduce acasă cu jandarii. Eu îți poruncesc, eu te-am crescut, te-am învățat, ce vrei cu calicii aia — neam de arestanți.

— Poftim! dacă vrei să vezi năntea ta patru cadavre frânte, a căror uci-gaș tu ai fi, — dacă vrei să vezi răsplata neamului, și dacă vrei să-ți atragi blăstămii mamei noastre națiuni și puternicului Dumnezeu! — răspunse Veronica, și ca o ușoară căprioară dispăru, lăsând pe tatăl său aproape nebun de desperare și zăpăcit de neînțelegere.

II.

La un an și mai bine, — după cele întâmplate mai sus, și după o viață de suferință pentru toți cunoscuții noștri, — eră o zi de sărbătoare, zi de primăvară senină. Diacul nostru cânta în biserică, unde foarte puțini dreptcredincioși venise, și el cânta de o vreme încoace cu niște versuri atât de pătrunzătoare, atât de duioase, încât toate femeile izbucneau în plâns, și bărbaților uneori li-se rupea inima. — Privia bunul diac în lănturi, prelunga orânduiala strănei, că doar vor veni bunii săteni odată, — asemenea bătrânul preot, cu fața strălucitoare, — cu ochii scăldați în lacrimi de bucurie, așa prelunga slujba, încât — diacul nu-și putea da seamă, ce se întâmplă. Câți-va moșneni și matroane tot la diacu priviau, care în anul din urmă albise de tot, și era tăcut și liniștit, — dar în momentul de față avea o neliniște bătrânul, — el privi în tinda bisericii și locurile Paraschivei și ale Veronicii le văzu ocupate de niște babe bătrâne.

— Unde vor fi ele? Unde sunt sătenii? — Numai birăul și notariu stau somorâți lângă strana din dreapta, și ei păreau a se întreba în tocmă ca diacul.

În podul bisericii, în cor, nu era dascălul, nu era picior de tinăr, și vremea era înaintată. Unde erau frunțașii satului, unde fecioarele, feciorii? Și preotul liniștit începuse slujba unui praznic, și-o termină, — și atunci diacul ne mai putând învinge frica și presimțirile schimbătoare, — se duse pe ușa stângă a altarului, și sopți încet la urechia părintelui, pe care-l îmbrăcă acum fătul în sifă, ca la cel mai mare praznic —

— »Norodul casei Domnului nu sosește părinte! Satana trebuie că ia ispitit pe dreptcredincioșii noștri! — să ținem masurile!«

— »Mic ești în credință, du-te la locul tău în strană, căci Domnul îndurării-ilor îți pregătește ție mare bucurie inimii strivite, și mare veselie întristatului tău suflet, du-te diece cântă polleul, — cântă-l frumos.«

Și glasul diacului răsună tremurător, mângâitor și dulce, — iar în cimiterul bisericii răsunară de-odată 12 detunături, salve de bucurie, iar dela poarta cimiterului, până la pragul sfinte bisericii erau două rânduri de călăreți, toți cu steaguri și cu pantlici naționale, — iar prin mijlocul lor, urmați de poporul mai multor sate, îmbrăcat sărbătorește, veniau mai mulți domni și doamne, — cu buchete de flori, cu cununi de lauri, cu frunze de stejar, — iar glasurile de »Să trăiască!« »Vivat!« — de dinafară, răsunau cutre-

murând dealurile și văile codrilor din jur, — mai multe bănzi împreunate țregeau doinele și horile românești cu foc nestins... și biserica se ticsi de oameni, de domni, de frunțași, — și diacul cânta toa mai infocat, — iar birăul cu notarul stă cu gura căscată, privind unul la altul în-trebători.

Cei sosiți erau par'că tot străini, și fătul liie puse o masă înaintea altarului, — și domni și doamne, îmbrăcați în haine de mătase ca cristalul, strălucitoare, cu inele și lanțuri de aur se grupară în jurul mesei, și tot norodul, și toți domnii cântau în cor, c'un glas, c'o inimă, c'un gând, c'o simțire, — numai birăul și notarul împetrisse cu totul, crescându-le plumbii ochilor tot mai mari, și tot mai neînțelegători.

Diacul cântă mereu, cântă cu foc, și nu știă ce saltă, ce veselie, ce popor, ce tumult de-odată, ci văzută că trei popi ies din altar, și spune că fătul îi spuse să cânte cu nădejde:

»Isaia dăntuește!«...

Cântând diacul, simți, că cine-va îl imboldește în coastă, își ntoarse capul cât îi căzu ochelarii, și eată năntea lui stetea Paraschiva îmbrăcată în atâta frumusețe cât abia o cunoscă:

— Unde-i Veronica? întrebă el cu iuteală.

— Da n'o vezi dragă! Uite-o porumbița, crăiasa! — Uite-o — iată-o mireasă cu coroana de mirt... O dragă... grăbește mai iute, că de cumva nu-mi ajuți să împărțim bucuria, — să vezi c'o s'o pă-

Adunarea desp. VIII al »Asociațiunii».

Adunarea Reuniunii femeilor române și petrecere cu dans la Deva.

Deva, 28 Febr. 1908.

În 22 Februarie n. s'au ținut în orașul nostru două adunări culturale, despre a căror decurs voi să informez președintele d-voastră ziar.

După ce în vara anului trecut, din diferite motive, nu s'a putut ține adunarea despărț. Deva al Asociațiunii, s'a hotărât a se ține deodată cu adunarea generală a Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei.

La 2 oare d. a. a deschis d-l director Dr. Ales. L. Hosszu, în localitățile casinei române, adunarea despărțământului, în prezența unui public numărös, de domni și dame.

S'a raportat despre diferite momente petrecute în decursul anului, constatându-se din toate, că, durere, nu s'a manifestat interesul cuvenit față de scopurile mari culturale ale Asociațiunii și că în urma acestui indiferentism, nu s'a putut afirma despărțământul conform așteptărilor ce legitim se leagă de toate ramificațiile primului nostru așezământ cultural.

S'au luat măsuri, ca în viitor, acest despărțământ, care pe vremuri a fost unul din cele mai active, să se facă iar vrednic de bunul nume, ce l'a avut în trecut, dezvoltând după un program bine precizat o muncă serioasă și rodnică.

S'a ales un nou comitet, în frunte cu d-l Dr. Virgil Olariu, și sperăm, că d-sa cu comitetul, cari toți reprezintă puteri nouă, tinere, va face ca despărțământul VIII să se distingă prin o energică activitate, achitându-se astfel, în mod onorific, față de mărețele scopuri, ce urmărește Asociațiunea.

Iar dela membrii acestui despărțământ, cu drept cuvânt se așteaptă, ca să dea tot sprijinul și toată conlucrarea lor comitetului și să nu facă iluzorie toate bunele porniri prin o neinteresare condamnată, dovedită în trecutul apropiat, — căci numai cu toții împreună, putem realiza lucruri bune și folositoare culturale neamului nostru.

*

Terminându-se agendele despărțământului a urmat la 3¹/₂ p. m. adunarea Reuniunii femeilor române.

În vorbirea de deschidere prezidenta Reuniunii, d-na Elena Pop Hosszu Longin a accentuat, că scopul ce s'a urmărit ani de zile de către Reuniune, de a avea un »atelier« propriu s'a realizat, încât de un an de zile funcționează la Orăștie, sub conducerea d-nei Victoria Dr. Erdelyi, și a d-soarei Tiberia P. Barcian, cel dintâi »atelier« de țesături și cusături românești.

S'a constatat mai departe, că trecând peste greutățile începutului, atelierul produce lucrări, din ce în ce mai de valoare, precum s'a dovedit prin numeroasele țesături și cusături, fel de fel, espuse apretierii adunării generale.

Secretarul Reuniunii d-l Dionisie Ardelean, a dat citire raportului, din care estregem următoarele:

— După ce reuniunea a făcut pașii necesari pentru licența prescrisă de lege și i-s'a acordat licența, s'a înființat atelierul, carele cuprinde trei albumuri, țesăturile, cusăturile și modelurile din arhiva Reuniunii — și s'a transpus cu inventar conducătoare.

La apelul făcut de comitet membrilor de încredere, alese în ultima adunare generală, s'au primit din toate părțile mulțime de modele — dispunând astfel reuniunea de o colecție bogată de modele originale, între care locul prim îl ocupă modelele dăruite de membrul onorar al reuniunii d-l D. Comșa, apoi de arhimandritul Nifon, starețul mănăstirei Sinaia, apoi dela d-na Constanța Căpitan Păvăianu din Târgul-Jiu, căpitan Marțian din Năsăud și dela d-l L. Dr. Méhes din Oravița. Pentru încurajarea reuniunii i-s'a dat ajutoare considerabile din partea institutelor de bani, iar cel mai frumos dar l'a făcut d-l Dr. I. Mihu punând la dispoziția directoarei o casă a sa, unde s'a plasat atelierul.

Cu ocazia adunării generale din Bistrița (1906) comitetul ajutat de directoara și conducătoarea atelierului a espus primele lucrări eșefuite în atelier, cari au fost bine apreciate.

De notat este, că pentru instalarea atelierului s'au cheltuit 3000 cor.

Reuniunea a fost distinsă din partea espozitiei din București din 1906 cu două diplome și două medalii.

Din raportul casierei d-na Susana Csall n. Aldea rezultă că Reuniunea, de prezent are o avere, în bani gata, elocată la cinci institute de bani românești, cu sumele ce s'au încasat la adunarea generală, peste patrușprezece mii coroane și procentele obveniende.

Cu mare atențiune s'a ascultat raportul prezentat de directoara atelierului d-na Victoria Dr. Erdelyi:

Din raportul directoarei estregem următoarele: Ni-se spune că s'a lucrat în atelier cu 1 răsboiu și o singură țesătoare — apoi ținându-se cont de progresul timpului s'au adaus încă 4 răsboiaie cu 7 țesătoare.

Întrând directoara atelierului cu o firmă din Viena — în legătură, s'a înlesnit comerțul produselor lui, — astăzi obiectele atelierului se plasează chiar și în Londra. Vezi bine asta este un progres, dar scopul principal este a stimula pe țărancile noastre pentru industria de casă — a face școală în asta privință, ca să poată la rândul lor face comerț rentabil cu produsele lor.

La finea raportului să exprimă mulțumită încă odată d-lui Dr. Mihu pentru casa pusă la dispoziția directoarei, institutului »Ardeleana« pentru donațiunea de 300 coroane, apoi d-lui George Pop de Băsești, care a dăruit 100 klg. de lână; d-lui Mehes din Oravița pentru țesături din Bănat, în fine d-lui Marțian, director de bancă în Năsăud, pentru niște covoare trimise spre decopiere.

S'au ales apoi obicinuitele comisii pentru censurarea rapoartelor și a socotelilor.

Sedința se suspendă ca să poată lucra comisiiile.

În acest interval publicul s'a delectat privind la frumoasele obiecte espuse, între cari un patrafr, țesut în mătase, cu fire de aur și argint, a făcut deosebită impresiune, dovedindu-se, că în »atelier« se pot lucra și cele mai frumoase odăjdii bisericești.

S'au apretiat mult frumoasele covoare lucrate pentru tinăra doamnă Elvira I. lăncu n. Barcianu, care și-a comandat, la »atelier«, pentru completarea trusoului ei, o întreagă odăie, lucrată în stil și cu poadoabe românești.

Acest exemplu, vrednic de imitat, ar trebui să-l urmeze toate părechile noastre nou căsătorite, căci »Atelierul« a mai lăncrat și unei alte mirese din Bucovina, lucruri țesute foarte frumos. S'ar introduce, în modul acesta în interiorul locuințelor noastre, nu numai lucrări decorative trăinice, dar totodată și de un timbru original românesc. După redeschiderea ședinței, comisiiile, prin d-na Aurelia V. Damian aduc la cunoștința adun. generale, că rapoartele și socotelile examinate s'au aflat în deplină ordine și adun. generală în unanimitate dă absolutoriu atât comitetului, cât și casierei și directoarei atelierului.

Adunarea generală, având în vedere, că la atelier mai sunt și vor mai fi a se aduce îmbunătățiri, prin care să se asigure sporul și înaintarea lucrărilor, — pentru anul 1908 a mai votat o sumă de 3000 coroane.

D-l Dr. Iustin Pop a sulevat chestia în ce mod s'ar putea face ca adunările Reuniunii să poată fi ambulante.

Comitetul fu însărcinat să studieze aceasta întrebare.

În semn de recunoștință ce-o datorește Reuniunea la doi distinși bărbați ai noștri, cari în atingerea scopurilor ei i-au dat valorosul lor sprijin, moral și material în unanimitate, a ales de membri onorari ai săi, pe d-l Dr. Aurel Mureșianu din Brașov și pe d-l Dr. Ioan Mihu, din Vineria. Țin a constata, că aceasta adunare a fost una din cele mai interesante și bine cercetate; unele surori și frați au discutat cu multă dragoste, modalitățile care să asigure prosperarea Reuniunii în toată privința și să dea avântul dorit atelierului susținut de ea.

Rămâne acum în sarcina publicului mare să sprijinească, prin comanda de sale, acest atelier și astfel să facă posibilă ocuparea cât mai multor românce harnice în timp de iarnă.

Ne-am despărțit cu dorul de a ne întâlni din nou sara la petrecerea tinerimei.

După opt oare s'a adunat în sala dela »Crucea albă« o frumoasă societate românească, unde pe lângă vioara măiastră a lui Goghi dela Orăștie, și-a petrecut cu multă voie bună până dimineața.

Correspondentul.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 27 Februarie. Eri s'a continuat în cameră discuția asupra revizuirii regulamentului. Înainte de ordinea zilei a avut loc un incident

între președintele Justh și deputatul Lengyel. Acesta a spus că mai înainte de a se continua discuția asupra proiectului de revizuirea regulamentului camerei, trebuie să se rezolve moțiunile propuse de deputați. În chestia revizuirii regulamentului au luat cuvântul deputații disidenți Babocsay și Pető vorbind contra proiectului.

La sfârșitul ședinței dep. Hugo Laehne a interpelat guvernul în chestia pangermană din vestul Ungariei, declarând că această agitație e sprijinită de Austria. Agitatorii imprăștie cu profuziune broșuri de propagandă, prin cari îndeamnă populația din comitatele vestice ale Ungariei să stărue pentru încorporarea lor la Austria. În urmă, deputații disidenți Lengyel și Georg Nagy, au interpelat guvernul asupra faptului că numeroși deputați ar fi primit anumite funcțiuni, alții diferite titluri nobiliare, din partea regelui. Oratorii cer guvernului să explice cauza acestor grații regale.

Budapesta, 27 Februarie. Deput. koșutiș Hoffmann a eșit din partid pe motiv, că vrea să aibă mâna liberă față de proiectul revizuirii. Studenții universitari maghiari planuesc o demonstrație contra guvernului din cauza revizuirii regulamentului Camerei.

Budapesta, 27 Februarie. Campania de până acum contra revizuirii regulamentului Camerei a pus guvernul pe gânduri. E vorba să se modifice proiectul în mod esențial și anume: să se restrângă puterea președintelui Camerei și să se reducă durata ședințelor.

Agram, 27 Februarie. Notarul Iovan Popovics s'a prezentat eri după amiază la palatul vicebanului, cerând unui funcționar să fie anunțat. Popovics era foarte agitat și a voit să pătrundă în camera vicebanului înainte de a fi anunțat. El a fost însă reținut și polițiștii chemați în grabă l'au arestat. În buzunarul său s'a găsit un pumnal cu vârful otrăvit.

Petersburg, 27 Febr. Un grup de bandiți, după cât se afirmă membri ai »Uniunii oamenilor cu adevărat ruși«, au stropit catolic din localitate și i-au dat foc. Bandiții l'au jefuit de suma de 2600 ruble și apoi au dispărut.

țesc, — mai lasă să cânte și alții... haid afară! În cor era tot tineretul satului cu bravul învâțător, și cânta corul minunat, dar diacul nostru era să-și peardă mințile!

— Cum? Veronica mireasă... d'apoi fiul meu?

Aci nu-i putu răspunde Paraschiva, căci tăcere mare se făcu, apoi se auzi vocea părintelui cuvântând.

Iubiților creștini, fraților Români! Laudă vouă și mândrie, cari v'ați adunat din mari îndepărtări, v'ați dus la tren, ca acolo să întâmpinați cu dragostea voastră de neam, pe acel brav fiu al neamului, care pentru a sa iubire adevărată de națiune, a suferit grozăviile unui an de detențiune, a suferit martiriul lăsând în durere nedescrisă pe iubiții săi buni părinți, lăsând logodnica-i credincioasă, în ispitele acestei grele vieți! Vă mulțămesc filor, pentru-că văd prin însuflețirea voastră, prin dragostea voastră puterea Dumnezească, care ne va ridică și conduce neamul nostru în viitor!

Iar tu! cel mai fericit mire fi binecuvântat! Tu, ce ai avut o bărbăție de fer, tu, ce ai meritat această fecioară, păzește-o, iubește-o ca pe un dar Dumnezeesc, ce ție ți-a destinat, pentru credința ta vecinic neîndoelnică.

Dar tu mireasă! Ce să-ți pot ție spune, inima și sufletul, credința, frumusețea, sunt mai pe sus de-a le povesti. Tu în cele mai grele momente ai fost îngerul păzitor al acestui tinăr, zelos fiu al neamului, pentru fapta ta minunată tot neamul, toată nația-mamă ți mulțămeste as-

tăzi prin mine, și ca cel mai scump dar, ce un muritor poate primi, îți dă neamul pe fiul său iubit, eată-! Acesta e mirele tău! Sfânta biserică vă binecuvântă, — și dorește, ca fi voștri, asemenea vouă o suflete mari, să fie tocmai așa precum voi!

Și acum iubite diece, iubiți părinți cinstiți veniți mai încoace, — îmbrățișați-vă copila, care v'a mântuit dela moarte pe voi, și pe copilul vostru unic dela nenădăjduire. — Iar tu, frate Tânase, vin'o și-ți îmbrățișază fiul și fiica, că pe ambii i ai amărât și supărat — fie între toți de aici înainte voia bunului D-zeu.

Și birăul galbin ca ceara, cu ochii scăldați în lacrimi, se apropie încet cu frică și cutremur printre domni și norod, sărută închinându-se crucea, cartea, — înghenunche cu fața spre altar și o rugă ferbinte trimise ceriului, — apoi se sculă, și îmbrățișând dragălașii tineri zise plângând:

— O fi neamului! O fi mei! Ertați-mă, mult am greșit! — Iubite! dragă cumetre Glonțule! Mă poți vr'odată ertă? eu nu stric! — O eu nu stric! a fost ispită... O Doamne eartă-mă... bunule părinte... eartă-mă! eu nu stric!

Tinerii, diacul, Paraschiva îl îmbrățișară toți de-odată, — iar domni din suita mirelui, poporul adunat și bătrânul preot în acest moment de viață sufletească ștergeau lacrimile, ear afară începură bănzile a trage marșuri românești, și tinerii conduseră poporul la mesele încercate, — la școală, la casa preotului, la birăul și la diacul. Numai notarul se făcu nevăzut.

Și la toate locurile s'a jucat jocul miresei, și la toate locurile a căutat diacul nostru cel fericit cea mai plăcută a lui podobie:

„Trei am băgat în vâpae
Iar acum patru văz
Și chipul cel d'al patrulea
Imi spăimântează mintea!“

Birăul însă atât se cutremură la acest cântec, — îl umplea cu sărutări pe toți... eu nu stric! eu nu stric, toate ce am eu, toate sunt ale voastre, și ale neamului, ale sfinte biserici — m'ați înțeles? Trăiască măriia sa ginerile meu!

Trăiască crăișorul și crăișoara, — Veronica! strigau cu toții.

Ear noi le strigăm tuturor cetitorilor noștri asemenea! trăiască națiunea și fi ei iubiți.

Lugoș, 1908.

Ioan Rodina.

La o conferință învățătorească.

— Amintiri. —

În vara anului 1890 se ținea conferința învățătorilor din protopopiatul Avrigului în comuna Avrig.

Pe acele vremuri făcând și eu parte din ceata dascălilor sau ceata didactică, nu puteam să nu iau parte, mai cu seamă că aceste conferințe se isprăvesc cu petreceri și dans în zile de dulce, iar în zile de post ne mulțumeam cu o băutură în sănătatea foștilor noștri profesori și a fetelor bisericești dela Consistor.

Ca dascăl trebuie să cauți a trage

din toate întâmplările câte ceva folos. Chiar și din lucruri rele poate învăța omul. lucruri bune. Așa și noi ne-am putut alege cu ceva din coada acestei conferințe, că, precum am zis, conferința fiind în zile de post s'a sfârșit cu o băutură numără aint în sănătatea mai marilor noștri dela Consistor, și ne-am ales cu aceea învățatură plină de adevăr că: nimic nu strică mai mult sănătății omului decât atunei, când bea mai mult în sănătatea altuia.

Se nimerise conferința din anul acela tocmai în postul Sfinte Mării, deci ușor de înțeles, care a fost sfârșitul conferinței, băutură și pace.

În dimineața zilei de conferință eram adunați, vre-o treizeci învățători și vre-o 12 preoți din jur. După o slujbă religioasă la mormântul marelui dascăl George Lăzăr, ne-am întrunit în școală la un curs practic cu elevii.

Aici directorul Băcilă începe cu elevii din clasa a patra studiul religiunii și ajunge la sărbători întrebând pe un elev, care este cea dintâi sărbătoare în an. Răspunsul a fost: Sfântul Vasile sau anul nou. — Dar Crăciunul când este? — Crăciunul, răspunde elevul, este cea din urmă sărbătoare.

Dar putea'mi-ai spune băiete, care sărbătoare urmează după Crăciun? întrebă Directoru. Elevul răspunde:

Floriile apoi Paștile. — Hoho, băiete nu te repezi, ce urmează după Crăciun?

Aci băiatul se zăpăcise și zise din nou: Floriile; directorul spre a-l ajuta îi zice:

ȘTIRILE ZILEI.

— 14 Februarie v.

Biserica sf. Nicolae din Brașov, precum cetim în »Neamul Românesc«, a pus la dispoziția învățătorului N. Ghica din Meteleu-Lipănescu, proprietatea bisericii, 200 lei, din care să se cumpere îmbrăcăminte pentru 23 școlari.

Conferențe publice. — Profesorii dela școlile secundare din loc, în înțelegere cu directorul filialei »Albina«, vor ținea, precum aflăm, un ciclu de prelegeri publice. N. R.

Un copil călcat de automobilul principelui Ferdinand. Un grav accident de automobil s'a întâmplat Mercuri, pe la orele 12 și 20 minute, pe bulevardul Elisabeta chiar în fața otelului Bulevard. Automobilul princiar, în care se aflau principele Ferdinand și principesa Maria trecând cu viteză mare pe bulevard venind dinspre palatul Cotroceni, a călcat pe un copil cu numele Ioan Dobrea, răbindu-l grav. Șoferul a dat semnale la timp, fără a micșora însă viteza. În stare extrem de gravă nenorocitul copil a fost ridicat de jos de oameni și transportat la drogheria Bruss. Principele Ferdinand și principesa Maria s'au dat imediat jos din automobil și au intrat în droguerie, cerând de urgență să vină mai mulți medici. Familia princiară după accident a plecat la palatul regal pentru a lua dejunul. În tot timpul, dela palat s'au cerut la spital informațiuni asupra stărei, în care se află copilul. Copilul Ion Dobrea, victima accidentului automobilului princiar, pare a se fi aflat mai bine. Spre seară copilul a fost internat în secția chirurgicală a d-lui profesor doctor Toma Ionescu.

Logodnă. Alexandru George Moldovan și Susana Alexandru Șandor logodiți. Blaj, Ceaușul de câmp.

Deschiderea Casinei de menaj a suboficierilor dela Reg. de Infanterie Nr. 50 din Brașov Vineri în 21 Februarie n. a. c., s'a serbat cu mare solemnitate deschiderea Casinei de menaj a suboficierilor dela Regimentul Nr. 50, în Cazarma Neagră, înființată de curând. Festivitatea a fost deschisă prin d-l colonel b. v. Pakeny dela Regim. Nr. 50, însoțit de domni locotenenți: *Patiția, Hill și Pallen.* D-nul baron de Pakeny a rostit o frumoasă vorbire felicitând din inimă pe înființatorii acestei Casine, sergenții: *Siegel Carol, Moravetz Josef, George Vișia și Vasilie Ivan* (stegar), care este și cea dintâi în armata ungară, prin care suboficierii necăsătoriți pot căpăta un prânz și cină cu mai mică cheltuială și mai gustoasă decât în restaurantele particulare. La vorbirea d-lui colonel a răspus sergentul Siegel în limba germană, iar în limba română sergentul V. Ivan, mulțumind pentru iubirea și onoarea arătată din prilejul acestei festivități. A urmat apoi un prânz bogat și bine pregătit, gustând cu toții din menajul pregătit de bucătarii militari. S'a constituit apoi biroul Casinei sub președinția sergentului *Kloss*, care va supraveghea și va conduce afacerile Casinei.

»Nu ai auzit tu pă măta vre-odată zicând:

„Anul nou și Bobotează
Tot după Crăciun urmează.“

Ba am auzit domnule învățător, dar tata a zis că nu este adevărat, că în anul acesta Crăciunul a căzut în ziua de Bobotează.

Directorul să infuriasse și strigă la elev, cum se poate una ca asta: când și unde ți-a spus tatu astfel de mizerenii?

— Da, tata a zis că în Glâmbocă a căzut Crăciunul în ziua de Bobotează.

Isbucnim cu toții în râs, că știa întreaga țară Oltului cazul de față, dar nimeni nu se aștepta că acest caz să pătrundă și la elevi, să ne facă conferința de răs.

O mică explicație nu strică. În nemijlocita apropiere de comuna Avrig se află peste Olt o mică comună Glâmbocă, locul natal al literatului profesor Dr. Lăpădatu. În această comună funcționează și acum ca preot un anume Ioan Crăciun. Și ce i se întâmplase? În anul 1890, pe când umbla cu botezul în ziua de Bobotează, se împedecă de pragul unei case dela un creștin și cade de-a berbeleacul. Aceasta întâmplare a adus cu sine scornitura, că în Glâmbocă a căzut Crăciunul în ziua de Bobotează, făcând de răs toate calendarele din acel an.

Aceasta întâmplare s'a lăsat ca tulgerul în întreaga Țara Oltului de a zăpăcit și pe elevii din școale.

S'a mai ținut o lecție practică cu elevii din clasa a doua și am luat deciziunea de a prânzi în comun, dar unde?

Cununie. Domnul *George A. Barbu* din Săcele și Domnișoara *Aneta I. Dârjan* din Purcăreni își vor serba cununia lor religioasă Duminecă în 17 Februarie st. v. (1 Martie st. n.) a. c., în biserica gr. or. din Purcăreni. Felicitările se primesc dela domnul I. V. Tomoșoiu și în casele socriilor mici din Purcăreni.

— Domnul *Nicolae Strbu*, din Brașovul-vechiu și D-șoara *Maria Bogdan*, din Satulung, își vor serba cununia lor religioasă Duminecă, în 17 Februarie st. v. a. c. în Biserica Sfinților Arhangheli din Satulung (Săcele) la oarele 11 a. m. Nuni vor fi D-na și D-l *Petru Pavel*, croitor militar.

O nuntă frumoasă românească. Ni se scrie *De pe Șieu*, cu data de 19 Februarie a. c. O frumoasă nuntă a avut loc în 16 l. c. în comuna Arcalia, când un ales teolog al arhidiecelei Sibiului, d-l *Ioan Vodă*, absolventul facultății teologice a universității din Cernăuți și a cursului de oratorie din Berlin, născut în Toplița rom., și ales de preot în *Deda*, o comună fruntașă de pe *Murăș*, — a condus la altar pe d-șoara *Marița Iuga*, prea dragă lașă fică a părintelui *Elia Iuga* din Arcalia. Nănași au fost părintele G. Maier de pe Mureș cu doamna, iar parantimii au fost domnul Dr. I. Cl. Iuga, cand. adv. în Lugoj și d-l Dr. Aurel Iuga, cand. adv. în Dej, cu d-șoarele Mureșan din Piatra, și d-l Ioan Iuga, stud. iurist în Cluj cu domnișoara *Lucreția Russu* din Șieu. Încăperile de altcum destul de largi a caselor parohiale din Arcalia, abia au putut cuprinde în sine numărul mare al nuntașilor veniți chiar și din cele mai mari depărtări, în a căror șir am zărit mai mulți preoți din jur în frunte cu Rev. Domn *Geraim Domide*, protopopul Bistriței, precum și pe vr'o câți-va membrii ai inteligenței române din Bistrița. Actul de cununie s'a săvârșit în biserica din Chintelnic din partea părintelui *Russu* din Aiud. După cununie s'a dat masă la socrii mici cu 80 de tacâmuri. Nici un taraf de lăutari firește nu a lipsit. Rădicându-se masa, tinerii au intrat în dans. În curând s'au atașat la noi și bătrânii și am urmat-o până în cealaltă zi la amiazi. Drept încheiere zic tinerii părechi: să fie într'un ceas cu noroc! — *Unul dintre nuntași.*

Pentru masa studenților români din Brașov, au intrat într'un pomenirea de veci a lui *George Broșu*, fost elev în cl. V. a gimnasiului gr. or. rom. din Brașov, dela părinții *Ioan și Maria Broșu* 20 cor. și dela d-l și d-na A. Bârsean 10 cor.

Primească generații donatori cele mai călduroase mulțumite. — *Diracțiunea gimnaziului gr. or. român din Brașov.*

Un roman confiscat. Poliția din Neoplanta a confiscat cunoscutul roman „*Götzendämmerung*“, care se ocupă cu referințele în cari trăiese naționalitățile din Ungaria—pe motiv că este îndreptat în contra »unității statului ungar«.

Luptă cu un taur. Din București se anunță că alaltăieri a avut loc pe străzile orașului o luptă cu un taur, al cărei

La protopopul, care de obicei ne invita, în asemenea cazuri, pe astădată nu ne puteam aștepta fiind în doliu, că încă nu se răcise bine mormântul soției sale, răpită în frageda-i vârstă de abia 30 de ani. Să ne împrăștiem dela conferință ca dela o moară stricată, fără nici un pic de pileală nu ne cam convenea, că de!... fie-care avea dela comuna, în care funcționa ca dascăl, o diurnă de 2 florini și să plece cu diurna intactă acasă ar fi făcut proverbul latin

„quem dil odere
paedagogum fecere.“

mai de răs ca părintele Crăciun calendarele. Deci nu ne rămase altceva decât să ne transportăm în corpore la hotelul comunal, ca să nu-i zicem cărciumă, ceea-ce am și făcut.

Aci altă belea, zi de post, carne de loc, — ce să te faci, să mănânci fasole, apoi de fasole am fugit din Arpaș, zise învățătorul Cucu. În fine învățătorul Spârlea găsește nodul gordian, că se scoală și zice:

»Fraților! est modus in rebus, Co-coana Pipă locuște vis-à-vis (o băcănie cu măruntășuri cu firma »La cocoana Pipă«.) Da să vedem de niște ouă și o păpară națională din 101 ouă ar fi mai bine venită ca salvele de tunuri la deschiderea corpurilor legiuitoare. Și cu discursul acesta în gură aleargă la vecina și să înapoiază cu răspunsul pozitiv.

Cărciumăreasa prepară acum necesarele pentru masă, pe când noi în sala cea mare a hotelului ciocnim la câte un ciocan de rachie drept apetitoriu, că a sta

rezultat au fost patru victime omenesti un mort și t. ei răniți. Pe la orele 12 s'a văzut un taur alergând în goană sălbatică pe strada Francmazonă. Publicul îngrozit a luat-o la fugă, refugiindu-se fiecare unde a putut. Un bătrân, ca de vre-o 60 de ani, care trecea pe stradă, s'a pomenit deodată în fața furiosului animal, care cu o lovitură de corn în tâmplă l'a trântit mort la pământ.

D-l maior Berendei, aghiotant princiar, aflându-se în apropiere, dădu ordin unei garde din regimentul Ilfov 21, care trecea spre Cotroceni, să doboare animalul. Soldații cu baionetele s'au repezit asupra taurului. Furiosul animal se aruncă, însă asupra caporalului *Neculai Petre* izbindu-l în coastă, și asupra soldatului *Castonos Tănase*, pe care l'a lovit în pulpă și l'a trântit jos aruncându-l peste armă, care s'a și rupt. Ambii militari au fost grav răniți. După această ultimă ispravă taurul a pornit în goană spre cazarma escadronului de jandarmi călări. În apropiere de cazarmă taurul izbi pe un lucrător dela poștă răbindu-l și pe acesta destul de grav. D-l sublocot. *Rambele* dădu ordin jandarmilor să împuste taurul și peste câteva minute animalul zăcea la pământ străpuns de câteva cartușe.

I-a tăiat nasul... Ni-se scrie: Luni în 24 Februarie st. n. a. c. veneau dela Brașov o ceată de *Holboșeni* (cârbunari) beți. Din vorbă în vorbă doi dintre ei s'au luat la pâruială, bătându-se prosteste în mijlocul drumului. În momentul când cei doi bătauși erau în furia răsunării — sosi într'o trăsură vice-primarul sasin *Vălcan* (com. Brașov) însoțit de un fruntaș tot sas, din acea comună. Pe locul numit »Măgurele« dintre satul *Christian* și *Brașov*, unde s'a întâmplat bătaia — un *Holboșean* beat deodată a oprit trăsura cu caii pe loc. Vice-primarul se dădu furios jos din trăsura și întrebe pe *Holboșean*, cu ce drept îl oprește în drum. *Holboșeanul* nici una, nici două, scoate un briceag și îi taie Sasului nasul... Vice-primarul, deși cu nasul tăiat, i-a dat totuși o bătaie sdravăna vinovatului și după aceea alergă earăși la Brașov, unde i-a cusut nasul. Vinovații au fost deținuți în *Christian*. — Un *holboșean* cu capul gol, își perduse căciula în bătaie, și după ce ajunse în *Christian*, ameițit cum era, intră la economul *Ioan Coșuleț* senior să cumpere o... căciulă — va fi crezut *holboșeanul*, că oamenii din *Christian* sunt negustori de căciuli. Cum se va isprăvi treaba, vor vedea ei. — S-l.

Din Chimbav ni-se scrie: Cu plăcere vă comunic, că parochul nostru *Iosif Comanescu* iun. după ce mai multe săptămâni a zăcut greu bolnav, suferind de boală de stomac, a părăsit patul durerilor, și cu începere din ziua »Întâmpinării Domnului« și-a reluat firul activității în cadrul ocupațiunei sale. Dea Dumnezeu, să-l vedem de-acum înainte tot numai sănătos, ca să poată munci, ca și în trecut pentru ridicarea bunăstării morale și materiale a popoului său credincios. — *Un parochian.*

Uciderea unui preot. Se telegrafiază din orașul *Denver* (America) că în timpul serviciului divin preotul *L. Heinrich*, un germa-

a fost ucis de un anarchist italian. În învălmășala produsă acesta a dispărut. A fost apoi prins și arestat. Poliția a putut numai cu mare greutate să-l scape de furia mulțimei, care voia să-l linșeze.

Tinerimea română de pe Coastă (Brașov Scheiu) invită la petrecerea populară împreună cu dans, care o va aranja Sâmbătă în 16 (29) Februarie 1908, în sala hotelului »Central« (Nr. 1). Dirigent: d-nul *Nicolae Oancea*, învăț. Inceputul la 8 oare seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. Din venitul curat, o parte se va alătura la »Fondul Tinerimei de pe Coastă«, iar altă parte se va designa pentru scopuri filantropice. Contribuiri peste prețul de intrare se primesc cu mulțumită și se vor publica.

Program: 1. D. Dimitriu: »Stâng, drept«, marș, cor bărbătesc. 2. Declamațiune. 3. D. G. Kiriac: a) »Jalea orfanului«, b) »Morarul«, coruri mixte. 4. Declamațiune. 5. N. Oancea: »Hop leliță Marioară«, cor bărbătesc. 6. Declamațiune. 7. Teatru: a) »Chinematografica«, comedie într'un act, de *Demetriu Boșca*. b) »Vacanții«, comedie originală într'un act, de *M. Baiulescu*.

Fabrică de bancnote într'o închisoare. Din Berlin se anunță, că poliția a observat de mult că în *Renzburg* și împrejurimi se află în circulație bancnote false a 5 mărci. S'a stabilit că toate bancnotele provin din același loc. Poliția a început anchetele, fără a putea da de urma falsificatorilor. Acum câteva zile soacra paznicului închisorii din *Renzburg*, fu surprinsă în momentul când voia să schimbe două bancnote false. Poliția luând-o de scurt, ea a declarat că nu știe cum a ajuns în posesiunea acestor bilete. S'a făcut apoi o perchițiție la locuința paznicului, perchițiție care a întărit bănuelile. Un comisar de poliție ascuns într'o cameră a închisorii a putut surprinde pe falsificatori. Într'o celulă vecină se fabricau bancnote în timpul nopții și sgomotul produs i-a trădat pe misterioșii fabricanți nocturni. Paznicul închisorii, soția și soacra lui au fost arestați.

Un culegător-tipograf român, harnic, poate afla imediat condițiune în tipografia noastră. Salar după tarif.

Deschiderea unei nouă prăvălii de croitorie hărbătească. Se aduce la cunoștința publicului nostru românesc din Brașov și dela sate, că la 1 Martie n. a. c. se va deschide o nouă prăvălie de croitorie hărbătească, civilă și militară, cu un asortiment de stofe de primăvară de calitățile cele mai fine și moderne. Prăvălia va fi deschisă în strada *Mihail Weis* Nr. 10 de un tânăr român, care promite a fi un croitor de model, atât în privința croitoriei cât și în purtarea prevenitoare față de clientela sa.

Profesor dă oare de limba franceză — Adresa la administrație.

Toate mamele se vor interesa de Emulsiunea *Scott*, care se anunță în ziarul nostru. Emulsiunea *Scott* este un preparat renumit din untură de pește, care îl iau copii cu plăcere, și le folosește în toate cazurile mai bine ca untura de pește obișnuită. Se capătă în toate farmaciile.

cu gura goală într'un asemenea local, încă nu se prea cuvenea.

Ni se servește masa și acum berea ia locul apetitoriului; încep glumele și toastele. Primul toast îl rostește directorul *Băcilă* în onoarea șefului tractului și închinăm deci primul pahar în sănătatea protopopului, care ne mulțumește bineînțeles tot cu o închinăciune, apoi vine la rând învățătorul *Budac* din *Cârțișoara*, care zice că toastul lui *Băcilă* a fost așa de înflăcărat încât s'a aprins iasea în șerpariul lui *Mandal* din *Porumbac*.

Învățătorul *Spârlea*, văzând că între oaspeții străini se află de față și pascălierul din *Avrig*, anume *Nicolae Paraschiv*, care se ține de ptreceeri ca *Cârțan* și știind că și învățătorul *Silca* din *Porumbac* se îndeletnicește cu această meserie, propune ca acești pascălieri să ne ghi-cească sau mai bine zis să ne dea de noroc.

Acum să fi văzut belea pe acești ghicitori, fie-care căuta să arate că știe mai bine, ba la urmă se face un rămășag pe un butoiu cu bere, la ce am consimțit cu toții, și am hotărât ca costul butoiului, adică 5 florini, să fie depuși de amândoi în mâni sigure.

Atât pascălierul *Silca* din *Porumbac*, cât și *Paraschiv* din *Avrig*, depun câte 5 florini, pe care îi ia în primire directorul *Băcilă*; iar învățătorul *Racoță* pleacă cu pascălierul *Paraschiv* din *Avrig* la biserică să aducă o carte sfântă, cu care zicea el că are să se servească la meșteșug. Pe când aceștia se duceau la biserică, învățătorul *Spârlea* montează pe pascălierul

din *Porumbac* cu datele mai importante din viața pascălierului din *Avrig*, așa că acesuia i-a fost ușor acum a câștiga rămășagul, ceea ce s'a și întâmplat, că după ce i-a spus *Silca* câte-va întâmplări din viața lui, s'a dat gata și s'a pus cep butoiului cu bere.

Acum, să te ții: curgeau toastele ca dintr'un șipot, nu a rămas preot pe Țara Oltului, în a cărui sănătate să nu se fi deșertat câte un pahar.

Se isprăvise butoiul și când să ple-căm, îl pune păcatele pe *Băcilă* să descopere șmecheria pascălierului din *Porumbac*, care a fost instruit de învățătorul *Spârlea* și deci rămășagul a fost câștigat cu șoal-da, adecă pe cale necinstită. Noi și de aici am tras o strașnică învățătură, adecă am văzut că nici unul din pascălieri nu știe nimica, ci înșeală numai pe bietul țaran naiv.

Pascălierii s'au luat acum amândoi la ceartă și de nu eram noi, această ceartă se termina cu o pâruială în toată regula.

Combatanții numai atunci s'au liniștit când, drept pedeapsă pentru *Silca*, s'a pus cep la al doilea butoiu, pe care cu ajutorul lui Dumnezeu, abia când începuse a se face ziua l'am putut da gata. — Și acum ne am împrăștiat fără de nici un accident, afară doar de cei doi preoți din *Porumbacul* de Sus, cari nimerind la un bolnav, care i-a primit cu vorbele:

— »Proa grăbiți, părințele. Lăsați însă să mor întâiu, sau voiți să mă duceți de viu!«

De sub Surul.

Date istorice

cu privire la viața bisericească a Românilor din Brașov și la comunele din Țara Bârsei.

(Fine).

În luna lui Aprilie 1761 întrebase guvernul de cauza căderii corporațiilor (țechurilor). În urma acestei întrebări pleacă aproape toate țechurile reprezentanți la Sibiu, spre a se sfătui, cu atât mai vădit de oare-ce Muntenia își închise granița. Pleacă din Brașov Georg Herman, căpitanul orașului și Martin Closius cari au stăruit în comisiunea din Sibiu pentru a ajunge libertatea de-a fi scutiți de dajdiă, totdeodată de-a să putea lupta în contra cererii românilor de Schei. Cătră finele lunii Aprilie, zice cronicarul, li se respinge Românilor din partea guvernului cererea pentru acordarea concivilității la oraș.

În Ardeal își aleseră Români neuniți un episcop. În țara Bârsei se conscriu toți românii. La conscriere se puse și întrebarea: *au biserică sau nu?*

În suburbiul Schei românii căpătă libertatea de a-și clădi o școală Libertatea aceasta o primă de la prea milostiva împărăteasă Maria Theresia.

Cronicarul ne mai spune că în 8 Iunie pe-că generalul comandant, baronul Adolf Nicolaus de Buccov cu miliția și tunuri către Făgăraș și earăși le luase biserică dela români neuniți predând-o românilor uniți. Le-a dat (neuniților) însă voie, să-și clădiască o biserică. Multe biserici și mănăstiri ale neuniților au fost dărâmate. Cu ocaziunea revoltei românilor, au fost conscriși toți românii din Ardeal. Se aflau afară de țara Bârsei: 2012 sale, 1746 biserică cu 547,243 suflete, (135,866 familii, 2858 preoți și 2719 dascăli)

În 11 Iunie venise generalului comandant și la Brașov, și fu primit cu mare solemnitate.

În 22 Iunie plecase din Brașov episcopul român Dionisie de la Buda, care venise aci în 12 Iunie.

Preoțimea săsească ținu la finele lui Iunie în Berethalmu un Sinod, la care luară parte și decanul brașovean Andrei Teutsch și preotul brașovean Petru Cloos. În 13 Iulie se întorc acești preoți și raportează: cum-că un oareș-care preot săsesc a stat îndemână românilor, care au vrut să fie neuniți; le-a scris un memorial către generalul comandant, în care memorial a întrebuințat cuvinte necuviincioase și așa de mult a supărat pe generalul, care îndată a scris episcopului și a cerut satisfacțiune. Preotul acesta fu scos din postul său pe timp de un an, și fu afară de aceea osândit la închisoare și la amendă în bani.

Pe când generalul căpătase în scris sentința adusă asupra preotului, îl pardona pe preotul în toate privințele. Deja în 26 August 1761 veni episcopul neunit la Brașov, spre a fi aici instalat. În 2 Septembrie veni și generalul comandant la Brașov, aducând cu sine și pe mai mulți nobili. În 3 Septembrie generalul instalase în numele Majestății Sale pe episcopul român, după-ce acesta depuse jurământul. După amiază prânziseră la 3 mese, la care erau chemați cei 2 generali, magistratul orășenesc, preotul săsesc: (Stadtpfarrer), care însă n'a mers. Jesuții, Franciscani. Peste 100 preoți români veniseră la aceasta instalare. În luna Octombrie 1761 episcopul român dă preoților ordin, în ce mod să învețe copiii. Totdeodată ordonă, a se plăti dela un copil mort 3 fl. ung., dela o persoană mare 6 fl. ung. Aceste taxe însă le părea prea mari românilor.

În luna Decembrie episcopul pretinde dela fis-care preot pentru confirmațiune 30 fl. ung.

În 26 Decembrie episcopul dă ordin a conscrie pe toți copiii români.

Din 19 Ianuarie a anului 1762 aflăm cum-că preotul nou designat de episcopul român pentru comuna bisericească română în Herman, a trebuit să plătească episcopului 30 florini ungurești pentru numirea sa. În 20 Ianuarie 1762 se decretează jumătatea a moarei de nou făcută pentru biserică din Herman.

În 5 Februarie 1762 era obligat fiecare proprietar român a plăti episcopului român 1 fl. 20 cr.

Despre un ordin privitor la conscrierea copiilor români, de ambele sexe, ne dă veste o notiță alui Teutsch din anul 1762.

În 13 Iulie plecase Ioan Rauss, preot la Cristian și Stefan Roth, preot în Râșnov la Sinodul din Berethalmu. În 26 Iulie se întorc cu următoarea veste:

„Trebuie conscrie toate sufletele săsești, spre a se trimite listă la curtea im-

părătească, fiind-că românii uniți vreau să fie a patra națiune și că spuseseră, că ei tol atâtea suflete numără ca și sașii.»

La aceasta s'a adaus sub »notabene«: »aici s'a descoperit secretul al acelei conscrieri a românilor din 8 Iunie 1761«. În conscrierea generală se spunea, că pe teritoriul Sașilor se află:

Sași	133.365
Unguri helveți	143.343
Unguri catolici (afar' de Brașov)	
Sibiu	93.135
Unitari	28.647
Suma:	392.190
cu Români afar' de țara Bârsei	547.843
La olaltă:	946.036.suff.

În anul 1806 ni se face cunoscut, cum-că Români din Schei edifică a doua mică biserică. Biserica aceasta e numită: Sfânta treime.

Brașov, 1908 Ianuarie 1.

Wilhelm Niemandz.

Invidia.

Bărbații intrupători ai nizuințelor noastre naționale tind din răspuneri a scoate poporul din labirintul vremii... atât de vitrege pentru noi.

Acțiunile bărbaților noștri politici se desfășură, în cele mai multe cazuri, pe suflul nedumeririi, al certelor și neînțelegerilor, cari acțiuni au ca urmare naturală prăbușirea lor de zidul gros al neisbânzii.

Dezastrul, de cari ne lovim pas de pas în viața culturală, socială și economică, nu avem a le căuta atât în împrejurările și referințele politice-sociale, cât mai mult în interiorul activității noastre, din rezervoarul căreia vor trebui să pătrundă picurii tămăduirii prin toate arterele vieții noastre sociale.

Bogat în dorințe și aspirațiuni a fost neamul nostru, dar' sărac în rezultate reale — aspirațiunile și vrierile poporului nostru înăbușite au fost — nu arare-ori — de fumul invidiei aprinse...

Tocmai aici este a se căuta rădăcina celor mai multe din relele ce ne bântuie.

Pentru delăturarea relelor și a neajunsurilor și în vederea necesităților viitorului necunoscut — o lucrare solidară, care să înfrățească pe toți Români de aici se impune în mod poruncitor, mergând astfel în legiuni neavinsse spre falanga cerințelor noastre naționale atât de desavuate — azi.

Răul cel mai mare distrugător ce amenință cu perzare ființa noastră ca națiune este zavistia sau invidia, care s'a încuibat în organismul social al poporului nostru, tinzând a zădărnici ori-ce nizuință spre un viitor mai bun, mai cinstit — aruncând pe fi aceleiași popor pe câmpul de războire nimicitoare.

Despre păcatul invidiei zice sfânta scriptură:

»Inlăturăți așa dar ori-ce răutate, ori-ce înșelătorie, fătărnicia, zavistia, clevețirea, și ca niște copii născuți de curând să doriți laptele cel cuvântător și curat, ca să creșteți priur'ansul.«

Se dăm loc câtorva citate după bărbații mari învățați se vedem ce păreri și convingeri au ei despre acest păcat:

»Invidia — zice Vauvenargues — nu se poa-e ascunde. Ea acuză și judecă fără probe; ea mărește scăderile; ea are clarificări enorme pentru greșelele cele mai mici. Limba ei e plină de fiere, de exagerație și de injurături. Ea se încapăținează cu turbare împotriva meritului celui mai învederat. Ea este oarbă, aprinsă, nebulă, brutală.«

În altă parte zice Plutarco: »Precum consumă rugina ferul, așa li consumă pe invidioși patima lor.«

Nu de mai puțină însemnătate sunt cuvintele unui alt învățat — Giusti — care zice:

»Invidia este patima cea mai urâtă, cea mai chinătoare, cea mai rușinoasă dintre câte pot se infecteze inima ome-nească. Invidiosul, simțindu-se joanic și meschin față cu alții, și în același timp incapabil de a se desbăra de joanicia și meschinăria lui, trăește în război și spaimă continuă cu sine și cu alții.«

Premergând acestea ținem a afirma, că dela aceia, a căror viață se strecoară printro atmosferă atât de vițioasă, nu va putea pretinde nimeni a vedea nici presemnele unei licăreli pe calea progresului ferictor, căci ochii lor sufletești sunt orbiți de fumul invidiei aprinse.

Câte cerințe, câte aspirațiuni și idealuri obștești, cari cădeau intruparea lor din partea bărbaților competenți ai ea-z

mului nostru, nu au fost zdrobite de a pismeii furie și răutate?...

În aceste timpuri de grea încercare, ce altă dorință ar putea avea ori-ce Român cu inima nobilă, decât coborârea noastră valori valori de pe arena zavistiei și scaldarea simțămintelor noastre în apa cristalină a iubirii de neam — ridicând atunci moralul nostru la cea mai înaltă treaptă posibilă. Până ce nu vom vedea cu ochii acest vis frumos, nu vom putea îndepărta umbra presupunerii streinilor, cari zimbând ne spun, că poporul nostru este în doaga morții...

Ghimbășeanul.

Pentru masa studenților români.

Cu lista de colectă Nr. 17. (Colectant Nicolae Cleșiu, cl. V. gimn.). Ioan Cleșiu ec. 5 cor., Athanasie Brana, com., Maria Filip m. Brana, Dumitru Filip, cărciumar, Ioan Bârna, inv., Ioan Russ, paroch, Iosif Costea, paroch, câte 1 cor., Sofia Bârna, inv., D. L. Viorel Brana, Ioan Avram, ec., Ioan Lazar, ec., Ioan Andreiu, ec., Iosif Bârna, ec., Ioan Bârna comerciant câte 50 fl., Medrea Russ, ec. 40 fl., Nicolae Bârna, ec. 20 fl., Iov. Andreiu, ec. 20 fl., toți din comuna Vaca, Adam Cleșiu, ec. Ribicioara 1 coroană. Nicolae Cleșiu, ec. Ribicioara, 40 fl., Sofia Cleșiu, econoamă, Ribiță 20 fleri. Suma totală: 16 coroane 90 fl.

Cu lista de colectă Nr. 51. (Colectant: G. Popica cl. II a com.) L. Perian 2 cor., Nicolae Popica 3 cor., Nicolae Popp, Bălașiu Arthur câte 1 cor. toți din Bălța. Suma totală 7 coroane.

Producțiuni și Petreceri.

Tinerimea română din Ilia-Murășand și jur invită la Producțiunea declamatorică-teatrală ce o va aranja în Ilia-Murășană (Marosillye) Duminecă, la 8 Martie st. n. 1908 în localitățile hotelului »Vânătorul«. După producțiune urmează dans. Venitul curat este destinat pentru edificarea școlii gr. or. române din loc. Programa: I. Monolog, predat de d-șoara Olivia Oprea. II. »Jalusia« farsă în trei acte.

Tinerimea română din Râșnov invită la Balul ce se va aranja Duminecă, în 24 Febr. st. v. (8 Martie st. n.) 1908, în sala Hotelului »Zur Rosenauerburg«. Inceputul la 7 oare seara. În pauză se vor juca »Călușorul«, »Bătuta« și »Romanac«. Prețul de intrare: de familie 1 cor. 40 fl.; de persoană 80 fleri.

Reuniunea română de muzică și cântări din Bistra invită la Producțiunea teatrală muzicală ce se va ținea la 1 Martie st. n. 1908 în localul hotelului V. Goia. Venitul curat este în favorul D-lui Nicodim Ganea, elev al conservatorului din București și fiu al acestei comune.

Societatea română de diletanți »Progressul« din Făgăraș, invită la Producțiunea teatrală ce se va aranja Duminecă, în 24 Februarie st. v. (8 Martie st. n.) 1908, în sala dela »Hotel Paris« (Sorea) în Făgăraș. Dr. Ioan Șenchea, președinte. Dr. Titu Perția, v.-președinte. Ioan Dejenariu, cassar. Matei C. Jiga, secretar. Inceputul la 8 oare seara. Venitul curat este destinat pentru fondul societății. Suprasolvirile se primesc cu mulțămintă și se vor chita pe cale publică. Programul: »Năstrăvăniile divorțului«, comedie în 3 acte de E. Labiche, localizată del. Moalla. După producțiune urmează dans.

Dare de seamă și mulțămintă publică.

Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov a întreprins în luna Ianuarie 1908 o colectă în folosul elevelor sărmene dela institutele noastre de învățământ, al cărei rezultat a fost satisfăcător, obținându-se suma de 403 cor.

Din încasările făcute s'au provăzută cu costum și încălțăminte 5 eleve sărmene din Internatul-Orfelinat, 20 de eleve dela școlile noastre primare de fetițe din Brașov, aparținând următoarelor parochii: 7 eleve din parochia Sft. Necluae, 11 eleve din parochia de pe Tocile și 2 eleve din parochia Brașovului-vechi. Afară de aceste, au mai primit ajutor și 3 eleve sărmene din Dârste. Cu totu 23 de eleve sărmene care au fost provăzute cu îmbrăcăminte și încălțăminte. — Două eleve sărmene au mai primit încălțăminte.

Distribuirea acestor vestimente s'a făcut de către comitet Miercuri în 30 Ian. n. c. în localul școlilor de fetițe din Brașov în fața întregului corp învățătoresc.

Contribuirile s'au făcut după cum urmează: D-na Elena A. Popovici a provăzută 3 dintre aceste eleve cu toate cele

trebuincioase pe spesele proprii. Daruri în bani dela următorii Domni și Doamne: Filiala Albina 50 cor., Nicolae Dima 20 cor., Elena Săbădeanu, N. N., Helene Safrano, N. N., Mihalovits et Nussbacher, Medic colonel Dr. Iulius Mureșianu, Tini Dr. Mănoiu, Nicolae Mihailă, Dr. Eugen Mețian, Ioan Lengeru, advocat câte 10 cor., Vilma G. Popp, Prof. G. Chelariu câte 8 cor., Ioan I. Ciurcu, Miți Cipu, Petru Pop, jud. de trib. în p. câte 6 cor., Bălașa Blebea, Ioan Bidu, Maria Dr. Baiulescu, Virginia Vlaicu, Maria Burduoiu, Dr. I. Moșoiu, Dr. Hosanu, Eufrosina Avrigeanu, câte 5 cor., Familia V. Onițiu și Văd. Maria Branisce, Catinca Pușcariu, Eugenia Dr. Vecerdea, Pop E., Elena Blaga, Eleftera Safrano, Dr. V. Saftu, Elena Mureșianu, Sofia T. Spudera, Catinca Bârșean, M. B. Baiulescu, Maria Macsimilian, Elena I. Pricu, M. Stinghe, E. Moldovau, Maria Zănescu, Sofia Enghiuțiu, Dima G. câte 4 cor., Dora Venter născ. Pușcariu, Cap. mil. Nicolae Fizeșanu, T. L. Blaga, Emilia Sanciail, Nicolae Platoș, Catinca Străvoiu, Paraschiva I. Eremia, Maria Median câte 3 cor., R. Pascu, Ioan Petou, Maria Popea, Filotea Budiu, Maria Dușoiu, Otilia Bidu, Maria de Pruncul, Octavia Stănescu, Vasile Meșotă, Amalia Chiffa, Elena Bologna, Elena I. Prișcu, Elena Brenciu, Paraschiva G. Oltean, Marina I. Coliban, Bălașa Vătășan, Elena Stinghe, Paraschiva Bădițoiu, Elena Muntean, Paraschiva Zavici, Eufrosina Leucă, Elena D. Căpățină, Lucreția I. Lupan, Maria L. Nastasi, Polcesenia Iliasevici, Maria Ciorteș, T. Bogdan, Maria D. Lupan, Elvira Navrea câte 2 cor., Elena Voina, Maria Ardelean, Maria N. Navrea, Maria Macsim, Maria B. Bănciță, Rebi Chicomban, Reveica N. Oancea câte 1 cor.

Daruri în natură: D-l Petru Pavel, croitor a dăruit 6 1/2 metri postav; D-l I. Balea, pantofar 2 perechi ghețe fine.

S'au mai primit dela Domni comercianți Frații Simay, Theiss și Marton, Frații Schütz, Kiraly Lajos, Werzar Antal, diferite stoffe, care s'au folosit pentru elevele orfeline și sărmene a-le Internatului-Orfelinat.

Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov, exprimă pe calea aceasta, tuturor acestor binefăcători, cari au răspuns cu atata bunăvoință la colecta sa, cea mai desăvârșită și călduroasă mulțămintă, asigurându-i că a alinat prin ajutorul făcut, suferințele fetițelor sărmene, lipsite de cea mai necesară îmbrăcăminte în zilele de frig și de iarnă aprigă.

Brașov, 1 Febr. 1908.

Ioan Lengeru Maria B. Baiulescu
secretar. președintă.

Din incidentul petrecerii date în presara anului nou în folosul fondului Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele s'au dat următoarele Suprasolviri:

Filiala Albina 50 cor., Nicolae Mihailă, Wolfgang Schütz câte 20 cor., Dr. Eugeniu Mețian 17 cor., Elena A. Popovici 16 cor., Iuliu Popp 16 cor., Biserica naț. grecească, Tassi Safrano, Elena Săbădeanu, Elena A. Ardelean (Beiuș), N. Dima, Maria Dr. Ionescu (Caransebes), câte 10 coroane, George Chelariu 7 cor., Arseniu Vlaicu 7 cor., Ioan Ciurcu 7-60 cor., Frații Simay 7 cor., Dr. Maniu, Tini Dr. Mănoiu, Dr. I. Moșoiu, câte 6 cor., Mihalovits et Nussbacher, Elena Safrano, Elena Pavel, câte 5 cor., Eleftera Safrano, George B. Popp, Dr. I. Hosan, Iosif Macsimilian, câte 4 cor., Zoe Damian, Marius Gebauer, Petru Popp, Dr. Iulius Mureșian, Eufrosina Kertsch, câte 3 cor., Bălașa Blebea, D. Platoș, E. Sanciail, Maria I. Savu, Maria G. Savu, Elena Baiulescu, Maria Burduoiu, Nicolae Balea, Maria Ciorteș, Paraschiva Lupan, Ioan Bădițoiu, Filotea Budiu, Florea Pernea, Maria T. Christian, Ioan Macsimilian, Dumitru Căpățină, Florea Coleșu, Euf. Leucă, Maria Bârșan (Dârste), câte 2 cor., Maria Precup 1-20 cor., Ioan Lengeru, N. N., Dr. Nic. Vecerdea, câte 1 coroană.

Peste tot s'au încasat 951 cor. 20 fl. S'au spesat 666 cor. 46 fl. Rămâne venit curat 284 cor. 74 fl.

Comitetul Reuniunii exprimă cu această ocaziune viută mulțămintă atât generoșilor binefăcători, cari au contribuit cu suprasolviri, cât și celor, cari au sprînjit în alt chip tendința comitetului întru binele Reuniunii. Aduce apoi deosebită mulțămintă și recunoștință stim. diletanți și di-etanți cum și d-lor din comitetul aranjanor, cari au depus multă muncă și zel pentru reușita bună a reprezentației teatrale și a petrecerii de dans.

Brașov, din ședința comitetului ținută la 6/19 Februarie 1908.

Dr. I. Blaga Bălașa Blebea
secretar. președintă.

ECONOMIE.

Insectele stricacioase.

— Ur mare. —

2. *Insecta de orz cu grumazul roșu* (lema melanopus) e numai de 5 mm. de lungă, are culoare vânătă, grumazul roșu-galben, iar aripile strălucitoare. Peste iarnă ea petrece în pământ și numai primăvara ieșe afară de acolo, în sămănăturile de orz și de ovăș, unde urcându-se pe paiu, începe a găuri frunzele aceluia.

Ouăle și le depune tot pe frunze, unde apoi ciocindu-se de căldura soarelui, ies niște vermi numiți și »melci golășei« cari să vâra în spice și le sug grăunțele.

Dacă economul bagă de samă, că insecta numită s'a ivit într'un număr mai mare, așa că poate să-i nimicească roada întreagă, atunci trebuie să eosască toată sămănătura, să o uște și apoi așa uscată să o dee la vite, iar dacă insecta cu omidele ei încă nu s'a ivit, atunci pregătim un fel de leșie din 100 litre de apă curată amestecată cu 2% thanaton sau leșie de tăbac, cu care stropim cu ajutorul unei pompe de mână, sămănăturile molipsite de aceea.

Thanatonul conținând multă otrăvă în sine, stărpește insecta numită dimpreună cu omidele ei cu desăvârșire. Acela să poate procura și de-a gata dela »societatea pe acțiuni ungară pentru negoțul de tăbac« din Budapesta, V., Erzsébet-tér 15 și costă o cutie de 1300 grame 2 coroane, iar una de 5 kilograme 6 coroane.

3. *Lăcusta de Marocco* (stauronotus maroccanus) încă s'a ivit în anii din urmă și pe la noi în unele locuri și a făcut pagube însemnate. Ea samăna cu lăcusta comună, iar modul de stărpire este același, ca și al aceleia: să încunjură adecă locul molipsit cu șanțuri afunde, în cari apoi să adună și să ard lăcustele sau că să nimicească prin sdrobire, călcare și ardere.

4. *Lăcusta de Italia* (coloptenus italicus) să deosebește de cea de Marocco prin aceea, că are în partea dinapoi a grumazului încă de când e omidă un semn în forma lui X, pe când la cea de Marocco acela lipsește. Aripile în partea din jos îi sunt cam roșcate.

Lăcusta de Italia să poate stărpă mai cu izbândă, cu ajutorul unor rociuri, în cari adecă să prinde ca și peștii cei mărunți și apoi să bagă în anumite buți cu apă unde să iueacă.

5. *Gărgărița de bucate* (calandra granaria). Mărimea acestei insecte nu trece peste 3—4 mm. Culoarea ei e neagră-brunetă. Gărgărița trăește indeobște în hambarele sau coșurile cu bucate, unde umblă încet printre grăunțe, căci de zburat nu poate zbura.

Femeiușca depune începând de primăvara câte 30—60 de ouă în grăunțe, cari să desvoaltă apoi în timp de 45—50 de zile. Ca să o poată face aceasta, ea găure cu ajutorul nasului sau trombei sale câte o găurice în grăunțele sănătoase, unde adecă își depune oul, care apoi ciocindu-se de căldură, ieșe omida din acela. Omida ca să poată crește roade apoi tot miezul grăunțului de rămâne numai coaja.

Gărgărițele se incuibează mai cu samă în hambarele acelea, unde nu să prea gată bucatele nici odată și unde acelea nu să vântură deloc. E de însemnat, că ele nu să incuibează de loc în grăunțele de ovăș, ci numai în cele de grâu, săcară, orz și cucuruz.

Cel mai sigur mijloc pentru stărpirea gărgărițelor este curățenia și vânturatul grăunțelor în fie-care lună de câte 2—3 ori, apoi aerizarea cât mai deasă a hambarelor. Afară de acestea mirosul proaspăt al cănepei de toamnă încă nu-l pot suferi și fug de el.

Grăunțele molipsite de gărgărițe, înainte de întrebuițare trebuie bine vânturate în anumite triure, unde cele săci și goale să despart de cătră cele întreg și sănătoase.

6. *Musca de Hessen* (cecidomyia destructor). Insecta aceasta în forma tânărului nostru, atâta daună a făcut în Europa în timpul din urmă, încât ținuturi întregi cultivate cu grâu au fost total nimicite. Pustirea aceasta a sămănăturilor o fac omidele insectei, cari adecă rod și sug paiul acolora, până când să uscă cu desăvârșire.

Femeiușca își depune ouăle sale mărunte la începutul toamnei pe frunzele și paiul cel fraged al sămănăturilor. Din ouăle acestea se desvoaltă apoi niște vermuleți mici, cari să vâra pe lângă frunze până la paiu, unde încep a sugă mustul aceluia. Sămănăturile molipsite de insectele acestea, mai întâiu încep a să îngăl-

bini, după care încetul cu încetul să uscă cu totul.

Musca de Hessen începe cu ouatul din August și ține cu acela până la jumătatea lui Octombrie și dacă timpul e și ceva mai călduros, atunci poate depune și câte 2—3 rânduri de ouă, cari se desvoaltă în timp de 14—16 zile. Nu-imirare deci, că sămănăturile abia răsărite, după câte-va săptămâni să prăpădesc cu totul.

Omidele deplin desvoltate ale muștelor de Hessen sunt de câte 3 mm. de lungi. E de se prefac după-ce dă frigul în păpuși și ca atari iernează vârâte între frunzele și paiele holdelor, până primăvara prin Aprilie, când apoi din păpuși să prefac în insecte deplin desvoltate.

Abia ce s'au prefăcut în muște să împărechează și femeiușca își începe din nou lucrul său cu depunerea ouălor pe frunzele cele nouă al holdelor, așa că până la coacerea acestora să mai desvoaltă apoi încă alte 2—3 generațiuni (neamuri) de insecte nouă. După secere muștele de Hessen stau ascunse prin miriști, până toamna când se fac nouăle sămănături.

E de însemnat, că muștele de Hessen își depun ouăle lor toamna la primul nod al paiului de lângă pământ, iar primăvara la al doilea nod. Ouăle acelea așa sunt de mărunte, încât cu ochii liberi abia să pot zări.

Ca mijloace de stărpire împotriva acestei insecte stricacioase s'au aflat până acum: sămănăturile înșelătoare, cari se fac numai din câte-va brazde colo prin August, în cari apoi să grămădesc insectele numite pentru depunerea ouălor, iar după-ce s'au grămădit, să ară hoida afund, pentru ca să ajungă sub brazdă, unde apoi în decursul iernii să prăpădesc cu totul; arderea miriștei unde s'au incuibat asemenea insecte și apoi aratul aceleia cât mai afund.

7. *Insecta pustiuoară* (rabrus gibbus), care de asemenea s'a arătat în timpul din urmă în mai multe ținuturi. Ea să ține de familia insectelor alergătoare. Capul și-l ține plecat. Trupul ei e rotund și cam lungăreț. Partea de sus a trupului e neagră și întunecată, iar picioarele îi sunt roșietice. Să arată prin holde de regulă pe la începutul lui Iunie. Ziua stă ascunsă prin holde și numai noaptea să urcă pe spicul oarzelor mai ales, unde le sugă mustul cel dulce, iar omidele ei mănă frunzele paielor, așa că acelea rămân apoi une ori golășe de tot.

Ca mijloace de stărpire se recomandă schimbarea sămănăturilor molipsite, cu plante de sapă sau ierburi sămănate.

(Va urma).

Degerăturile la vite.

În timpul iernei când gerul e în putere, atât oamenii cât și vitele pot degera, mai ales atunci când stau mai mult timp afară în frig. Omul se mai îngrijește, ba cu blănuri, cu căciuli, șoșoni etc. dar bietele vite mai ales la țară, sunt lăsate să doarmă iarna afară pe gerurile cele mai cumplite, neacoperite și expuse la bătaia vânturilor și a ninsoarei, din care cauză deger și mor de frig.

Ca să poți lupta contra gerului trebuie o îmbrăcăminte bună și o mâncare bună, care să facă corpul mai rezistent frigului.

Vitele noastre nu au nici una, nici alta din aceste cerințe, singurul noroc pentru ele este că sunt obișnuite cu frigul, ceea-ce le face ca să reziste.

În timpul iernei natura a avut grije, ca vitele să se acopere de păr mai des și mai mare, care le apără contra gerului. Căii englezești și boii de rase strejne, sunt mai plăpânzi și nu pot suferi îrișul, pe care îl suferă vitele noastre. La vite le degeră picioarele, urechile, boșele, ugerul; la pasări creasta și la câini labele mai des.

Este bine ca totdeauna să acoperim vitele în timp de iarnă cu pături, iar după un drum făcut, și mai ales dacă am trecut cu vitele prin apă, trebuie să le ștergem picioarele de umezeală cu o cărpă uscată. Se mai cere a nu lăsa vite să doarmă fără adăpost, căci le putem găsi a doua zi înghețate. Câte victime nu a făcut războiul Ruso-Japonez, atât printre oameni cât și printre vite din cauza gerului ce domină în Siberia. Corpul animalului fiind expus în ger, tot sângele se duce la organele interne precum: inimă, bojoc, ficat etc. și atunci, picioarele, mâinile, capul sunt anemiate adecă lipsite de sânge. Sângele lipsind, aceste părți expuse gerului nu se mai nutresc ca în starea normală, și deci se pot gangreniza.

Putem avea trei grade de degerături: întâi când degeră numai unele părți ale

corpului precum: urechile, mâinele sau picioarele; pielea ia o culoare roșie albăstrue și vita suferă dureri, înțepături și o ușoară amorțeală.

În al doilea caz pielea se bășică, bășicile se sparg și lasă în urma lor răni dureroase și care ustură, iar pielea are o culoare roșie închisă. În al treilea caz pielea crapă și lasă răni negricioase, degerătura e mai mare, piciorul sau mâna se gangrenizează și prin aceasta moartea țesăturilor; piciorul se poate despărți de restul corpului, cazuri care se pot vedea des la țară, unde vitele sunt lăsate în curți noaptea în ger și fără de acoperământ. Gerul mare ne amorțește atât pe noi cât și pe vite, adormim fără a ne da seama și dacă nu ne vin ajutoare la timp, putem să ne luăm rămas bun dela viață.

În caz când avem o vită degerată, este bine a o duce într'un coșar în care nu trebuie să fie căldură mare, iar cu apă rece sau cu zăpadă frecăm locurile degerate, după aceea le frecăm cu o cărpă uscată. Dacă la un animal i-a înghețat o labă, putem să-i introducem piciorul într'o baie cu temperatura de 13°—15 grade și treptat, treptat adăogăm apă caldă timp de o oră și chiar două până ajungem la temperatura de 30 grade.

Când avem răni, crăpături ale pielei, este bine a unge pielea cu glicerină iodată, sau glicerină cu iodoform și facem pansamente, oblojeli curate.

Când piciorul e gangrenat, atunci trebuie chemat veterinarul, care se pricepe la vindecarea vitei.

Când vita a degerat cu totul, e au morțită, atunci o frecăm peste tot corpul cu apă rece sau zăpadă, după aceasta cu spirt denaturat și cu cărpe uscate, iar pe gură îi turnăm cafea neagră, sau rachiu care o desmorțește. Nu trebuie dusă vita degerată la foc, căci facem mai rău; numai după ce și-a revenit în fire și după ce facem cum am arătat mai sus, atunci putem să o ducem la căldură. Cea-ce se cere însă pentru a păzi vitele de frig este: a le da mâncare bună și mai multă și a le acoperi cu pături, a le șterge picioarele umeze de zăpadă și apă și a le ține într'un grajd călduros după ce le-am adus dela muncă.

>Veterinarul.

Th. Ionescu.

Din traista lui Moș-Noia-Oardin.

„Gikser“.

Un soldat cetește ceva despre Napoleon cuceritorul lumii: »Napoleon, de aci încolo până la moarte n'a părăsit St. E'ena«.

— La dracu! — Bine trebuie că a știut fierbe fata aia!

Memorie bună.

— Totuși, tinereta e fericirea cea mai mare în lume!

— Mă mir, dragă domnișoară, ce memorie bună ai, — de n'ai uitat vechi chestie.

Oare de ce?

— Dar apoi dacă îmi voiu încorda glasul meu, întreg teatrul are să tremure!

— De mânie!

Credință.

Judecătorul: Așadar acuzatul ar fi zis, că toți advocații sunt pungași și înșelători, și că acestea afirmațiuni și în scris le va da, dacă i-se vor cere!

Martorul: Așa a zis mă rog la mări ta, din hoarbă'n hoarbă!

Judecătorul: Și v'au dat și în scris acestea?

Martorul: Ba nu mă rog, că noi l'am crezut și fără scrisoare.

Răspuns.

— Oare, care medic n'a pricinuit moarte de om?

— Medicul veterinar (de vite).

Iarnă mai ușoară.

Prof.: Băieți, avem o iarnă grea, — care mi-ar spune, când am avut iarnă mai ușoară?

Un școlar: În anul trecut!

Prof.: Și cum așa?

Școlarul: Așa, că atunci domnu 'nvățător 6 săptămâni a zăcut în pat!

Ce-mi trebuie...!

Advocatul: Bade Ilie, acuma drept să-mi spui toate... ești vinovat sau nu?

Ilie: Taci că-i bine!! — Păi dacă n'aș fi vinovat, ce mi-ar mai trebui avocat? — ha!?

Bibliografie.

În tipografia Ciurcu et Comp. a apărut manualul auxiliar pentru învățători »Leeții practice din Istoria Naturală«. Partea I. *Regnul animalic*, prelucrate de dl Radu Frișcu, învățător la școala primară de băieți din Brașov. Prețul: broșat 2 cor., legat în pânză 2 cor. 60 bani.

Cartea aeeasta prelucrată după mai mulți autori distinși va fi pentru învățătorii noștri, fără îndoială, un bun manual auxiliar în ce privește lecțiile practice din istoria naturală.

A apărut »*Legenda Funișoarelor*«, poem dramatic în trei acte de St. O. Iosif și D. Anghel. Prețul 1 Leu.

Ioan Adam: »Nazuinți« povestiri și »Pe lângă vată«, pîde și glume țărănești. Ambele la 1.50 cor.

MULTE ȘI DE TOATE.

Păcală peșitor.

Odată Păcală propune unui prieten, care voia să se însoare, ca să ia de soție pe fata vecinului său.

Prietenul îi răspunde, că ar lua-o dar e schioapă.

— Nu face nimic, răspunde Păcală, cu atât mai bine, că nu va putea să te urmărească în toate părțile, ca să te vadă ce faci.

— Bine, dar e chioară!

— Și mai bine, pentru că nu va vedea ce faci.

— Da, dar e și surdă.

— Tocmai asta și-ți trebuie ție, căci nu va ști ce vorbești.

— Fie și așa, dar e cocoșată.

— Ei și tu! Nu cumva ai vrea fată fără cusur? zise Păcală disperat.

*

Șoarecii ca decor pentru masă.

Săptămâna trecută englezoaica Lady Whitelown a dat o splendidă masă, la care invitase un număr mare de dame din aristocrația engleză. Pe masa bogat aranjată se aflau și vreo 20 șoarecii albi instruiți de gazda casei. În timpul mesei șoarecii fugeau de-alungul mesei și mâncau din sfărământurile, ce li se aruncau. Această atracțiune excentrică, — se zice — a produs mare surprindere. Nu știm însă dacă cei 20 șoarecii au contribuit și la pofta de mâncare a celor invitați!

*

Țiganul trăznit.

Un țigan mergea într'o zi călduroasă de vară, pe o mârtoagă de cal, dintr'un sat în altul. Pe la mijlocul drumului, îl apucă o ploaie d'alea cu bășici, de curgea șiroaie de nu te vedeai om cu om. Tuncetele și trăsnetele sfășiau văzduhul de se cutremurau toatele cerului. În țigan se făcuse inima cât puricele.

Bătu până făcu scurtă la mână haramina de cal, dar țigăi găsit să mai vrea să meargă înainte. Ce să facă bietul țigan?

Lăsă haramina în drum, de frica fulgerelor și trăznetelor și o sbuchi spre o câpiță de fân, în care își vâra capul, iar cealaltă parte a trupului o lăsă în bătaia furioasă a potopului.

Când se văzu baragladina la o fărâma de adăpost, strigă cu ifos cât îl luă gura: — Acum tune și trăsnească, numa'n cap nu nimerească.

Din întâmplare, în câpița la care trăsese țiganul, se adăpostea și un român, care se întorcea dela lucrul câmpului.

Cum auzi vorbele cioroiului, hoțul de român îndată eși din ascunzătoare și jap! îl croi peste spate pe baragladina de făcu hăc!

Tocmai atunci se auzi și duritul unui tunet

Bietul țigan crezând că de bună seamă a trăsnet în șalele lui, începu a clătina din cap și zise așa, cam cu gura pe jumătate:

O Doamne, Doamne! Da rău te mai pricepi la gluma țigănească!

POSTA ADMINISTRAȚIEI.

D-nei E. I. Paraschiv. Bani pentru numărul jubilar s'au primit și numărul se va espeda la timp.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branicea.

„NOIANA“ cassă de economii, societate pe acțiuni, în Noul român (Oláhujfalu.)

CONVOCARE.

Domnii acționari ai cassei de economii „NOIANA“, societate pe acțiuni, în Noul român (Oláhujfalu) să invite la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Noul român (Oláhujfalu) în 15 Martie 1908, la 10 oare a. m. în localitatea școalei.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcțiunii despre gestiunea societății până la finea anului 1907.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Prezentarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1907.
4. Propunerea pentru distribuirea venitului curat.
5. Alegerea membrilor în comitetul de supraveghiere, în înțelesul §-ului 39 din statute.
6. Fixarea marcelor de prezență, pentru membrii din direcțiune și comitetul de supraveghere.
7. Modificarea §-ului 47 din statute, în înțelesul ordinului Tribunalului reg. No. 3160/906.

Acei domni acționari, cari sau în persoană sau prin plenipotențiați, voesc a lua parte la adunarea generală ordinară, să fac atenți a depune, conform §-ului 17 din statute, acțiunile scrise pe numele lor, precum și actele de plenipotență, cel puțin cu o zi înainte de ținerea adunării, la cassa societății, pe lângă revers.

Direcțiunea.

Contul Bilanțului cu 31 Decembrie 1907. — Mérleg számla 1907 évi december hó 31-én.

ACTIVE: — VAGYON:	Cor.	fil	PASIVE: — TEHER:	Cor.	fil
Cassa în număr — készpénz	11179	72	Capital social — Részvénytőke		
Cambii escomptate — Bankváltók 144100—			420 bucăți acții à cor. 100—		
Imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök 2560—	146660		420 drb. részvény à 100— K.	42000	
Mobilier — Felszerelés 1010·70			Fond de rezervă — Tartalék alap	60	
după amortisare de 10% —			Depuneri spre fructificare — Betétek	85943	85
leirás után 10% 101·07	909	63	Reescompt — Visszleszámitolás	18777	
Diverse conturi debitoare — Különféle hitel		30	Interese transit. ant. — Átmeneti kamatok	6847	14
			Diverse conturi credit. — Különféle hitelezők	47	16
			Profit curat — Tiszta nyereség	5104	20
	158779	35		158779	35

Contul Profitului și Perderilor cu 31 Decembrie 1907. — Nyereség és Vesztés számla 1907 év December hó 31-ével.

ESİTE: — KIADÁS:	Cor.	fil	ÎNTRATE: — BEVÉTELEK:	Cor.	fil
Interese; — Kamatok:			Interese: — Kamatok:		
după depuneri spre fructificare —			dela cambii escomptate — leszámított váltók után	5324	30
betétek után 3217·40			dela imprumuturi hipotecare —		
interese de reescompt — Folyó számla utáni kamatok 1742·57	4959	97	jelzálogos kölcsönök után 199·31		
Spese — Költségek:			dela întârzieri — késedelmezésektől 1165·84	6689	45
Spese de birou — Iró dai költség. 803·66			Proviziuni — Jutalékok	2982	83
Salare — Fizetések 1100—	1903	66	Diverse venituri — Különféle jövedelmek	3533	86
Marce de prezență — Jelenléti díjak 368—					
Chirie — Házbér 100—					
Contribuțiune: — Adó:					
directă — egyenes 359·33					
10% la interesele de depuneri —					
10% betéti kamatok után 309·91	669	24			
Amortizare 10% din mobilier —					
leirás felszerelésből 10% 101·07					
Profit curat — Tiszta nyereség 5104·20					
	18206	14		18206	14

Noul Român (Oláhujfalu), în 31 Decembrie 1907.

Aurelian Negruț, m. p.
președintele direcțiunii.

Membrii Direcțiunii:

Alexandru Bugner m. p. Aurel Oprean m. p. Ioan Giurca m. p. Lesmann Arnold m. p.
George Boeriu m. p. Alexandru Comșia m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și l'am aflat în deplină consonanță cu registrele principale și auxiliare, cari au fost purtate în bună ordine.

Noul român (Oláhujfalu), în 31 Decembrie 1907.

Membrii în comitetul de supraveghiere:

Lazar Cocos m. p. Iosif Streza m. p. Ioane Sierbu m. p. Petru Cioran m. p. Vasile Aron m. p.
președinte.

Propunerea direcțiunii:

referitoare la distribuirea profitului curat de cor. 5104·20, realizat cu finea anului 1907, conform §. 46 și 56 din statute.

I. Conform §§ 46 și 56 din statutele societății se dau acționarilor 5% după capitalul vărsat 3566·70

Restul de cor. 1537·50

II. Să împarte în modul următor:

a) Conform §. 46 din statutele societ. se dau fondului de rezervă 76·87

b) 5% tantiema membrilor direcț. 76·87

c) 3% „ comitet de suprav. 46·13

d) 2% „ pentru oficalii soc. 15·35

e) 1% pentru scopuri de binefaceri 15·37

Dotatiune fondului de rezervă . . . 1000—

La dispozițiunea direcțiunii . . . 291·51 1537·50

Total . . . 5104·20

Direcțiunea.

CONCURS.

La centrala și la filiala noastră din Gherla sunt de ocupat două posturi de contabili, retribuite cu salar anual începător pentru fiecare de K 2000 și cuartir liber la institut.

Reflectanții au să-și înainteze până în 16 Martie n. a. e., în persoană subscrisi direcțiunii petițiile lor, instruite cu documente, prin cari să-și dovedească atât pregătirile teoretice de bancă cât și cele practice, precum și cunoașterea limbilor uzitate.

Postul e de a se ocupa imediat după numire.

Cluj, la 22 Februarie 1908.

DIRECȚIUNEA
institului de credit și economii
„ECONOMUL“.

(1—2.)

Nr. 1557/1908.

Concurs.

La postul de arhitect orășenesc sistemizat prin decizia reprezentanței orașului Brașov, adus sub Nr. prot. 327/907 și aprobat cu decizia reprezentanței municipale adus sub Nr. prot. 694/907 deschid pe lângă condițiunile următoare concurs și convoc pe toți acei, cari voesc a obține postul acesta, ca să-și aștearnă petițiunile instruite conform legii pe lângă documentarea calificațiunii la subscrisul vicecomite cel mai târziu până la 15 Martie 1908 deoarece petițiunile ce vor sosi mai târziu, nu se vor lua în considerațiune.

Emolumentele arhitectului orășenesc sunt următoarele: 2400 cor. salar fundamental, 600 cor. bani de cuartir și quinquenalele corespunzătoare în senzul statutului de organizațiune.

În deosebi atrag atențiunea competentilor referitor la §-ul 111 al statutului de organizațiune orășenesc, prin care li-se interzice arhitecților orășenești ori-ce întreprindere de conducere la edificări private.

Postul de arhitect orășenesc se întregeste în senzul §-ului 109 al statutului orășenesc pe viață.

Brașov, în 15 Februarie 1908.

Augustin Jekelius m. p.,

(2—2.)

vicecomite.

Ad. Nr. 19/1908.

PUBLICAȚIUNE.

Duminecă în 2 (15) Martie 1908 la oarele 10 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în sala de ședințe a Comitetului parohial dela Biserica Sf. Neculae din Brașov-Schei, pentru darea în întreprindere a reparaturilor, ce sunt de executat la casa de sus din stupina noastră de lângă Bârsă de sub Nrii conscripționali 66, 67, 68 și 70.

Ofertele, însoțite de o garanție provizorie în sumă de Cor. 200—, să vor preda la mâna d-lui Epitrop-Econom Andreiu Lupan sen., Strada Ecaterinei Nr. 4., dela care să pot trage toate informațiunile asupra devizului, condițiilor etc.

Brașov, în 8 Faur 1908.

Dr. V. Saftu,
prez. (4—3)

I. Prișcu,
secretar.

Practicanți cari știu bine limba română și germană se primesc imediat la VALUTA BANK, societate pe acții în Budapesta, Váczi körút 48.

(70,1—2.)

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

„ALBINA“
institut de credit și economii în SIBIIU.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere în conformitate cu dispozițiile legii comerciale examinând bilanțul institutului de credit și economii „Albina“ l'am aflat exact.

Scontrând efectele, numărării și alte valorile-am aflat în consonanță numerică cu cărțile principale și auxiliare ale institutului.

Ne alăturăm deci propunerii direcțiunii referitor la împărțirea profitului net de K 270,531.42 rugându-Vă a ne da atât nouă, cât și direcțiunii absolutul pentru gestiunea anului 1907.

Sibiiu, 11 Februarie n., 1908.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Ilarion Pușcariu m. p., Nicolae Ivan m. p., Mateiu Voileanu m. p.,
Ioan Henteș m. p., Victor Fincu m. p.

ANUNȚ.

Subscrisul aduc la cunoștința Onor. public românesc din Brașov și dela sate, că **la 1 Martie n. a. c. voi deschide în Strada Mihail-Weiss Nr. 10**

O Prăvălie de Croitorie
bărbătească, civilă și militară,

cu un asortiment de stoffe de primăvară, calitate fină și cea mai modernă, lucrez costumele cele mai elegante după moda Parisiană, măsură și croială sigură. Primesc ori și ce comande de haine bărbătești, civile și militare și de uniforme de studenți cu prețuri moderate. Voiu fi la dispoziția On. clienți și voi satisface fie-cărui după plac și cu cea mai mare punctualitate. Mă rog deci de o cercetare număroasă

Cu deosebită stimă

GEORGE SECIU,
croitor.

(67,1-4.)

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din
ȘCOALELE DE POMI
FRIEDRICH GASPARI Co., în Mediaș (Ardeal)
oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: **vărățici, ernatici, tufe de smeură, fragi, diferiți mărăcini pentru garduri. Coriferi, trandafiri etc.**

Catalog cu prețuri la cerere se trimite gratis.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și apaducte, closete, trenajații, pivnițe, cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (imblători), conform planului de canalizare și al statutului orașănesc.

In curs de 14 ani de când lucrez în Brașov ori și ce lucrare mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în bransa mea.

Reuniunea de păstrare și împrumut:

„BRAȘOVEANA“ în Brașov

primește depuneri spre fructificare în următoarele condițiuni:

1. Pentru depuneri până la 1000.— cor. dă 5% interese;
2. " " " 2000.— " " 5 1/4% "
3. " " " peste " 2000.— " " 5 1/2% "

plătind și darea.

(69,1-10)

DIRECȚIUNEA.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș remite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, carciunarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și conștientos

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/1 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băsică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlenäure-Werke und

Mineralwasser-Versandt in Buziasfürdő.

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ.** Inter. Telef. 18.

Se caută reprezentanți locali abili.

Primul atelier român-de curelărie.

Primul atelier de curelar român
VASILIE MUSCALU
BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur
Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de hamuri de lucș și pentru lucru din piele de blanc, precum și tot felul de curele de incins, d. e. șerpape de piele de tot felul: negre, galbine, de covor cu ținte, care este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și reparațiuni de tot felul, d. e. cufere, geante de călătorie și pungi.

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata: plosei de lemn în orice mărime, îmbrăcate în curele fine.

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

PREȚURI MODERATE.

Cele mai bune hamuri. Comande se fac și prin poștă.

Încălțăminte de fat felne

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șinoare.
Papuci albi.	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică.	Cisme de călărit.	Ghete de voișiu.
Papuci călduroși.	Gemase.	Pantofi de casă.
Papuci de postav.	Galeci.	

pentru Dame, Domni și Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte — Mare asortiment.

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis à vis de Cafeneaua Transilvania).